

Wijkmonitor Bussum en Naarden II

Regioplan Beleidsonderzoek

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

WIJKMONITOR BUSSUM EN NAARDEN II

- eindrapport -

drs. Mariëlle Plochg-Holtmann
drs. Lisette Desain
dr. Carolien Koning

Amsterdam, maart 2007
Regioplan publicatienr. 1465

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan Beleids-
onderzoek in opdracht van gemeente Bussum en
gemeente Naarden.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en onderzoeksvragen	1
1.3	Onderzoeksaanpak	2
1.4	Leeswijzer	4
2	Bewonersenquête	5
2.1	Respons	5
2.2	Achtergrondkenmerken van de respondent	6
2.3	Kenmerken en mening over woon- en leefklimaat	8
2.4	Voorzieningen en diensten per prestatieveld	11
2.5	Behoeften en wensen	17
2.6	Aansluiting zelfredzaamheid en hulp	19
2.7	Samenvatting en conclusies	21
3	Sleutelfiguren en bewoners aan het woord	23
3.1	Bussum, over Bredius en Spiegel	23
3.2	Naarden	25
3.3	Groepsgesprekken	28
3.4	Samenvatting en conclusies	32
4	Tevredenheid, participatie en informatie	35
4.1	Tevredenheid met dienstverlening	35
4.2	Participatie	36
4.3	Informatievoorziening	40
4.4	Samenvatting en conclusies	42
5	Samenvatting en conclusies	43
5.1	Beantwoording onderzoeksvragen	43
5.2	Tot slot	46
Bijlagen		49
Bijlage 1	Vragenlijst Bussum	51
Bijlage 2	Vragenlijst Naarden	65
Bijlage 3	Methodologische verantwoording	79
Bijlage 4	Sleutelfiguren	81

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Bussum is één van de vijf gemeenten die van de Provincie Noord-Holland een subsidie heeft gekregen. Met deze subsidie moet de gemeente een samenhangend aanbod op wijkniveau ontwikkelen en uitvoeren op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Dit is het WWZ-uitvoeringsprogramma.

In de tweede helft van 2005 heeft Regioplan Beleidsonderzoek voor de gemeente Bussum in het kader van het WWZ-uitvoeringsprogramma, een wijkmonitor ontwikkeld en uitgevoerd in de wijken Centrum en Eng. De wijkmonitor van deze twee wijken bestond uit vier onderdelen:

- wijkprofiel;
- bewonersenquête;
- interviews met sleutelfiguren;
- informatiebijeenkomst met discussiecafés.

De gemeente Bussum wil de wijkmonitor inzetten als vraaggericht en structureel middel om de behoeften en preferenties van inwoners periodiek te inventariseren. Het uiteindelijke doel is het aanbod zodanig te versterken dat de individuele burger zo lang mogelijk zelfstandig kan leven en wonen naar eigen inzicht en tevredenheid.

Na de zomer van 2006 heeft Regioplan Beleidsonderzoek voor de overige twee Bussumse wijken, Bredius en Spiegel, een wijkmonitor uitgevoerd. Ook de gemeente Naarden heeft besloten een wijkmonitor uit te voeren. Gelijktijdig aan de wijken Bredius en Spiegel is een wijkmonitor uitgevoerd voor de vier Naardense wijken, Tuindorp Keverdijk, Nassaupark, Rembrandtpark en Naarden Vesting.¹ In dit onderzoeksrapport doen we verslag van alle zes wijken.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Voorafgaand aan dit onderzoek is als eerste doelstelling geformuleerd:

- 1^e Doel *Het uitvoeren van de wijkmonitor in de Bussumse wijken Bredius en Spiegelkwartier en in de gemeente Naarden, rekening houdend met de aandachtspunten die bij de evaluatie van de wijkmonitor in Eng en Centrum naar voren zijn gekomen.*

¹ De Naardense wijken worden omschreven als: 1) Tuindorp Keverdijk, Jac. P. Thijssepark, Vierhoven of Naarderwoonbos, 2) Oranje Nassaupark-Noord, Oranje Nassaupark-Zuid, Ministerpark, Fortlanden of Naardermeerkwartier, 3) Rembrandtpark, Componistenkwartier, Valkeveen of Bosch van Bredius en 4) Naarden Vesting.

Met de wijkmonitor wordt periodiek en systematisch informatie over de wijken verzameld. Door middel van de wijkmonitor ontstaat er inzicht in:

- kenmerken van het woon- en leefklimaat van de wijk en kenmerken van de bewoners in de vorm van een wijkprofiel;
- tevredenheid van de bewoners met de wijk, de diensten en voorzieningen;
- wensen en behoeften van inwoners op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

Bovendien levert de wijkmonitor informatie voor:

- het WWZ-beleid in Bussum;
- de WWZ-projecten die van start zullen gaan.

De onderzoeksvragen die bij de eerste doelstelling zijn gesteld, luiden:

1. Wat is de tevredenheid van de wijkbewoners met de wijk en het huidige aanbod aan voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg?
2. In hoeverre is er sprake van hiaten in het aanbod op het terrein van wonen, zorg en welzijn?
3. Welke aspecten zijn voor wijkbewoners van belang om naar eigen inzicht en tevredenheid zelfstandig te kunnen blijven wonen in de eigen wijk/eigen woning, onderverdeeld in de categorieën basale behoeften en preferenties?

Naar aanleiding van de eerste uitvoering van de wijkmonitor, is voor het vervolg van het onderzoek als extra doelstelling opgenomen:

2^e Doel *Voor de onderwerpen 'tevreden klanten' en 'participerende burgers' moet het onderzoek inzicht geven in:*

- de betrokkenheid van de burgers bij het beleid;
- de tevredenheid over de gemeentelijke dienstverlening;
- de mogelijke relatie tussen tevredenheid en participatie;

1.3 Onderzoeksaanpak

De wijkmonitor voor Bredius en Spiegel en de Naardense wijken bestond uit de volgende onderzoeksactiviteiten:

1. Het uitzetten van een bewonersenquête
2. Het telefonisch interviewen van sleutelfiguren
3. Het houden van groepsgesprekken met speciale doelgroepen

Ad 1. Bewonersenquête

Onder de bewoners van Bredius en Spiegel en onder de bewoners van de Naardense wijken is een bewonersenquête uitgezet. Het doel van de enquête is inzicht te verkrijgen in de tevredenheid van de bewoners met hun wijk, het gebruik van voorzieningen en hun wensen en behoeften ten aanzien van

voorzieningen op het terrein wonen, welzijn en zorg. De enquête sloot qua inhoud aan bij de enquête van vorig jaar. De indeling van de vragen was echter anders; deze volgde de prestatievelden van de WMO om zo een directe koppeling tussen resultaten en velden te kunnen maken. De vragenlijsten zijn als bijlage 1 en 2 opgenomen in dit rapport.

In tegenstelling tot vorig jaar is de enquête niet aan elke bewoner verstuurd. Dit jaar is ervoor gekozen om uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) een a-selectie steekproef te trekken van vierhonderd personen per wijk. Uitgaande van een respons van dertig procent, kunnen in de analyse betrouwbare uitspraken worden gedaan over de gehele populatie.

Ad 2. Telefonische interviews met sleutelfiguren

Om een beeld te krijgen van de sterke en zwakke kanten van een wijk, zijn er in zowel Bussum als Naarden telefonische interviews gehouden met sleutelfiguren uit het veld. Naar aanleiding van de evaluatie van vorig jaar is besloten om niet professionals op managementniveau te spreken maar om professionals te interviewen die dichtbij de praktijk in de wijk staan, zoals de wijkagent, de jeugdwerker en bijvoorbeeld de ouderenadviseur.

Ad 3. Het houden van groepsgesprekken met speciale doelgroepen

Onderwerpen die speciale doelgroepen, als bijvoorbeeld gehandicapten en allochtonen, betreffen, zijn minder aan één bepaalde wijk verbonden. Hun problematiek, wensen en ideeën gelden voor heel Bussum en zeer waarschijnlijk ook voor de gemeente Naarden. In het project van vorig jaar is gebleken dat deze groepen niet deelnamen aan informatiebijeenkomsten en ook niet of nauwelijks aan de enquête. Hun mening en ideeën worden uiteraard wel op prijs gesteld door de gemeente. Om deze reden is er in deze wijkmonitor voor gekozen om twee groepsgesprekken te organiseren; één met allochtonen en één met verstandelijk gehandicapten. In deze gesprekken is gesproken over het woongenot, het voorzieningenniveau en wensen voor de toekomst.

Afwijkingen

Vorig jaar was het vullen van het wijkprofiel ook een onderzoeksactiviteit binnen de wijkmonitor. Daarnaast is er vorig jaar ook één informatiebijeenkomst met daarin thematische groepsgesprekken gehouden. Voor de voortzetting van de wijkmonitor in 2006 is ervoor gekozen om het vullen van het wijkprofiel door de gemeente Bussum en Naarden zelf te laten doen. Een aandachtspunt hierbij was dat ook de capaciteit van de verschillende voorzieningen en het gebruik ervan in kaart moesten worden gebracht. Tevens is er besloten om de informatiebijeenkomst te laten vervallen en in plaats daarvan groepsgesprekken te organiseren met speciale doelgroepen.

1.4 Leeswijzer

In dit onderzoeksrapport doen we verslag van boven beschreven onderzoeksactiviteiten. We beschrijven zowel de resultaten van de gemeente Bussum als van de gemeente Naarden. In hoofdstuk 2 presenteren we de resultaten van de bewonersenquête. In hoofdstuk 3 beschrijven we de telefonische interviews met sleutelfiguren en de resultaten van de groepsgesprekken. In hoofdstuk 4 staat de burgerparticipatie bij het gemeentelijke beleid centraal. We sluiten af met hoofdstuk 5 waarin de conclusies en aanbevelingen worden gepresenteerd.

2 BEWONERSENQUÊTE

Met de wijkmonitor willen de gemeenten Bussum en Naarden inzicht krijgen in de behoeften van wijkbewoners op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Om deze behoeften in kaart te brengen, is een enquête uitgezet onder de bewoners van twee wijken uit de gemeente Bussum en een viertal wijken uit de gemeente Naarden. Er is gekeken naar wat de bewoners in het algemeen van hun wijk vinden, wat ze van het voorzieningenaanbod vinden in hun wijk en hoeveel gebruik zij daarvan maken.

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de bewonersenquête van zowel de gemeente Bussum als gemeente Naarden aan de orde. Waar het zinvol is, worden de uitspraken ondersteund door een tabel of grafiek. De gegevens worden veelal per wijk uitgesplitst. In paragraaf 2.1 wordt de respons op de enquête behandeld en in paragraaf 2.2 bespreken we de achtergrondkenmerken van de mensen die de vragenlijst hebben ingevuld (de respondenten). Paragraaf 2.3 gaat over de kenmerken van de woning en woonomgeving en de mening over het woon- en leefklimaat. Paragraaf 2.4 geeft een overzicht van het voorzieningenaanbod en gebruik per prestatieveld. Dit zijn de negen prestatievelden zoals deze in de Wet maatschappelijke ondersteuning worden omschreven. Paragraaf 2.5 geeft inzicht in de behoeften en wensen van de bewoners om te kunnen blijven wonen in hun huidige woonomgeving. In paragraaf 2.6 wordt verder ingegaan op de zelfredzaamheid van mensen en de hulp die zij nodig hebben om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Tot slot wordt in paragraaf 2.7 een korte samenvatting gegeven.

2.1 Respons

In totaal zijn achthonderd enquêtes verstuurd naar de inwoners van de Bussumse wijken Spiegel en Bredius. 289 mensen hebben de vragenlijst ingevuld en teruggestuurd. Dit betekent een respons van ruim 36 procent. Voor een schriftelijke enquête is dit een prima respons (zie ook bijlage 3). Van de respondenten die hebben gereageerd, komt ruim 55 procent uit de wijk Spiegel en een kleine 45 procent uit de wijk Bredius. Voor Naarden geldt dat zestienhonderd enquêtes zijn verstuurd naar vier verschillende wijken. 623 mensen hebben de vragenlijst ingevuld en geretourneerd. Dit betekent een respons van bijna 39 procent. Van de respondenten die hebben gereageerd komt 26 procent uit Tuindorp Keverdijk, 38 procent uit Nassaupark, 25 procent uit Rembrandtpark en 12 procent uit Naarden Vesting. Nassaupark laat hierbij een hoge respons zien en Naarden Vesting een lage respons.

Tabel 2.1 Respons per wijk (N=400)

	Aantal respondenten	Percentage respons
Bussum		
Spiegel	157	39,3
Bredius	125	31,3
Onbekend	7	0,02
Totaal	289	36,1
Naarden		
Tuindorp Keverdijk	157	39,3
Nassaupark	234	58,5
Rembrandtpark	150	37,5
Naarden Vesting	72	18,0
Onbekend	10	0,03
Totaal	623	38,9

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

2.2 Achtergrondkenmerken van de respondent

Leeftijd De vragenlijst is gestuurd naar bewoners van 16 jaar en ouder en is voornamelijk ingevuld door respondenten van 35 jaar en ouder (zie tabel 2.2). De groep in de leeftijd tussen de 16 en 35 jaar is ondervertegenwoordigd. Het gevolg is dat deze enquête geen goed beeld geeft van het gebruik van en de tevredenheid over voorzieningen door jongeren. In Spiegel, Tuindorp Keverdijk en Rembrandtpark hebben verhoudingsgewijs meer ouderen gereageerd.

Tabel 2.2 Percentage leeftijdsopbouw (Bussum n=280, Naarden n=603)

	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau-park	Rembrandt-park	Naarden Vesting
16-24	2	7	3	2	1	3
25-34	1	5	8	5	2	3
35-44	12	20	14	20	18	25
45-54	26	21	21	22	20	25
55-64	21	22	23	22	24	21
65+	40	25	31	28	35	24

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

De werkelijke leeftijdsopbouw van Bussum en Naarden laat een andere verdeling zien. CBS-gegevens geven aan dat de leeftijdsverhouding voor Bussum en Naarden 1:2:1 is. Het gaat hier om de leeftijdscategorieën van beneden de twintig jaar, tussen de twintig en de 65 jaar en boven de 65 jaar. Hieruit blijkt dat de jongeren onder de twintig jaar in de responsgroep daadwerkelijk zijn ondervertegenwoordigd en de ouderen en middengroep zijn oververtegenwoordigd.

Huishouden Het grootste deel van de huishoudens van de respondenten bestaat uit twee volwassenen al dan niet met kinderen. De wijk Bredius kent relatief minder alleenstaanden dan de andere wijken. Zowel de wijken in Bussum als in Naarden kennen nauwelijks éénoudergezinnen.

Tabel 2.3 Percentage samenstelling huishouden (Bussum n=278, Naarden n= 605)

	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau- park	Rembrandt park	Naarden Vesting
Alleenwonend 2 volwassenen zonder kinderen	14	5	17	14	16	14
2 volwassenen met kinderen	45	44	48	43	46	51
1 volwassene met kinderen	37	46	31	39	33	31
Anders, namelijk	2	3	3	1	2	4
	2	2	2	2	3	0

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

Inkomen De bewoners is gevraagd naar hun netto maandinkomen. Ongeveer de helft van de respondenten heeft een gezamenlijk maandinkomen van drieduizend euro of meer. De wijk Tuindorp Keverdijk in Naarden vormt hierop een uitzondering. Hier ligt het grootste percentage gezamenlijk inkomen tussen de duizend en tweeduizend euro. Veel respondenten hebben deze vraag niet ingevuld. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat mensen het over het algemeen niet prettig vinden wanneer er naar hun inkomen wordt gevraagd.

Tabel 2.4 Gezamenlijk netto maandinkomen in euro's (Bussum n=279, Naarden n=595)

	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau- park	Rembrandt- park	Naarden Vesting
< 1000	2	4	6	4	1	1
1000 – 2000	11	7	35	11	10	17
2000 – 3000	18	10	22	22	12	23
> 3000	45	49	16	40	57	44
Weet niet/ geen antwoord	25	30	22	24	20	15

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

Herkomst Om een beeld te krijgen van de herkomst van de respondenten, is in de enquête gevraagd naar de bevolkingsgroep waartoe de respondent zichzelf rekent. In alle wijken wonen bijna alleen maar mensen die zichzelf tot de Nederlandse bevolking rekenen (zie tabel 2.5). Bij de mogelijkheid 'anders' geven de mensen hoofdzakelijk een Europese of Amerikaanse afkomst aan. Bijna alle respondenten meten zichzelf de Nederlandse nationaliteit aan. CBS-gegevens laten zien dat de bevolking van zowel Naarden als Bussum voor ongeveer 82 procent autochtoon is.

Tabel 2.5 Bevolkingsgroep (Bussum n=276, Naarden n=606)

	Spiegel	Bredius	Tuindorp keverdijk	Nassau- park	Rembrandt- park	Naarden Vesting
Nederlandse	99	98	98	99	99	97
Marokkaanse			1			
Surinaamse					1	
Anders	1	2	1			3

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

2.3 Kenmerken en mening over woon- en leefklimaat

Van de respondenten woont bijna zeventig procent tien jaar of langer in hun wijk. Daarnaast woont een substantieel aantal langer dan vijf jaar in hun wijk. Naast het feit dat de mensen lang in hun wijk wonen, geven de bewoners aan zich over het algemeen gehecht te voelen aan hun wijk.

Tabel 2.6 Woonduur in de wijk (Bussum n=281, Naarden n=611)

	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau- Park	Rembrandt- park	Naarden Vesting
Korter dan twee jaar	7	7	4	5	7	4
Twee tot vijf jaar	8	12	10	17	12	13
Vijf tot tien jaar	16	12	11	14	15	19
Tien jaar of langer	69	69	75	64	67	64

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

- Zelfstandig wonen** Voor zowel Bussum als Naarden geldt dat bijna alle respondenten zelfstandig wonen (resp. 96,5% en 97,9%). De respondenten die hebben aangegeven niet zelfstandig te wonen, vallen in de leeftijdscategorie 16-24 jaar. Het gaat hier om jongeren die hebben aangegeven nog bij de ouders te wonen. De oudere bewoners van boven de 65 jaar wonen over het algemeen thuis. Dit past bij het landelijk beeld dat ouderen langer zelfstandig blijven wonen.
- Tevredenheid** De bewoners van Bussum en Naarden zijn over het algemeen tevreden tot zeer tevreden met hun wijk (resp. 90% en 87%). Alleen van de bewoners in de wijk Tuindorp Keverdijk geeft zeven procent aan ontevreden te zijn met de wijk. Tabel 2.7 en 2.8 laten een overzicht zien van de positieve en negatieve beoordeling van bepaalde aspecten in de wijken van Bussum en Naarden.
- Positieve aspecten** Over het algemeen ontlopen de twee Bussumse wijken elkaar niet veel in hoe de bewoners hun wijk beoordelen. Het verschil tussen de wijken in Naarden is een stuk groter. Onderwerpen die zowel in Bussum als Naarden positief eruit springen, zijn: een algemeen gevoel van veiligheid, de aanwezigheid van groenvoorzieningen, de sfeer in de wijk en de bereikbaarheid met eigen vervoer. Wat verder opvalt is dat het Nassaupark in vergelijking met de andere wijken goed scoort op de verkeersveiligheid voor zowel de auto, de fiets als voor de voetganger.

Wanneer wordt gekeken naar welk element het algemene gevoel van veiligheid bepaalt, kan alleen worden gezegd dat er een significante relatie is tussen het algemene gevoel van veiligheid en de sfeer in de wijk. Andere onderwerpen, zoals verkeersveiligheid, onderhoud, groenvoorzieningen en zwerfvuil bepalen het algemene gevoel van veiligheid niet.

Tabel 2.7 Percentage positieve aspecten in de wijken van Bussum en Naarden

	Bussum		Naarden			
	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau-park	Rembrandt park	Naarden Vesting
Algemeen gevoel veiligheid	63	60	60	73	77	84
Aanwezigheid groenvoorzieningen	79	76	71	69	80	73
Onderhoud groenvoorzieningen	53	58	32	35	43	45
Verkeersveiligheid algemeen	34	33	49	48	42	20
Verkeersveiligheid automobilisten	41	43	57	57	51	35
Verkeersveiligheid fietsers	27	34	48	50	41	24
Verkeersveiligheid voetgangers	31	38	45	60	54	21
Bereikbaarheid met eigen vervoer	77	76	81	68	86	72
Bereikbaarheid met openbaar vervoer	46	52	31	51	42	27
Parkeermogelijkheden	56	46	51	60	59	25
Sfeer	76	68	53	71	76	86
Onderhoud openbare ruimte	40	43	34	38	30	38
Aanwezigheid zwerfvuil	36	39	34	44	48	48

Bovenstaande tabel geeft de percentages weer van de positieve aspecten van de verschillende wijken. Deze tabel kan zowel horizontaal als verticaal worden gelezen. Bij het horizontaal lezen worden de scores van de wijken met elkaar vergeleken. Bijvoorbeeld; bij het algemene gevoel van veiligheid scoort Naarden Vesting het meest positief van alle wijken.

Bij het verticaal kijken wordt zichtbaar wat binnen een wijk het meest positief wordt beoordeeld. Bijvoorbeeld in de wijk Spiegel zijn de mensen het meest positief over de aanwezigheid van groenvoorzieningen, bereikbaarheid met eigen vervoer en de sfeer in de wijk.

Negatieve aspecten

Ook bij het minder goed oordelen over de verschillende aspecten in de wijk, zijn de verschillen het grootst in Naarden. De Bussumse wijken ontlopen elkaar niet veel in hun oordeel over de wijk, met uitzondering van een aantal punten zoals de aanwezigheid van groenvoorzieningen en zwerfvuil. Hier zijn

de bewoners van de wijk Bredius beduidend minder over te spreken dan de bewoners van Spiegel. De punten die over het algemeen het minst goed scoren, zijn: de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers, het onderhoud van openbare ruimten en de aanwezigheid van zwerfvuil.

Tabel 2.8 Percentage negatieve aspecten in de wijken van Bussum en Naarden

	Bussum		Naarden			
	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau-park	Rembrandt park	Naarden Vesting
Algemeen gevoel veiligheid	7	6	7	2	1	4
Aanwezigheid groenvoorzieningen	5	9	6	9	6	7
Onderhoud groenvoorzieningen	12	16	30	33	27	20
Verkeersveiligheid algemeen	25	22	17	16	21	33
Verkeersveiligheid automobilisten	12	10	5	14	10	7
Verkeersveiligheid fietsers	38	28	15	21	22	33
Verkeersveiligheid voetgangers	34	22	17	13	18	42
Bereikbaarheid met eigen vervoer	6	4	2	10	3	13
Bereikbaarheid met openbaar vervoer	19	9	24	14	16	14
Parkeermogelijkheden	14	20	24	17	16	37
Sfeer	1	2	5	1	1	0
Onderhoud openbare ruimte	28	24	26	23	32	20
Aanwezigheid zwerfvuil	19	30	25	21	20	22

Bovenstaande tabel geeft het percentage weer van de personen die hebben aangegeven negatief over de genoemde aspecten te oordelen. Bij het vergelijken van de wijken op bepaalde onderwerpen (horizontaal) komt naar voren dat bijvoorbeeld de mensen in Naarden Vesting van alle wijken het meest negatief zijn over de verkeersveiligheid in het algemeen. Wanneer er binnen de wijken wordt gekeken (verticaal) scoort bijvoorbeeld het onderhoud van openbare ruimten binnen het Rembrandtpark het meest negatief.

Onveiligheid Wanneer specifiek wordt doorgevraagd op gevoelens van onveiligheid in de wijk, geeft ongeveer 41 procent van de bewoners in Bussum aan zich wel eens onveilig te voelen. In Naarden voelt 25 procent zich wel eens onveilig. De redenen hiervoor worden weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2.9 Reden voor onveiligheid in percentages

	Bussum (n=120)	Naarden (n=152)
Verkeer	33	35
Groenvoorzieningen	5	5
Hangjongeren	50	45
Groepen mensen	10	4
Zwerfvuil	10	14
Geluidsoverlast	30	23
Slechte verlichting	19	30
Slecht begaanbaar voor rolstoel e.d.	18	18
Hondenpoep	35	24
Anders	16	14

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

Als belangrijkste reden van onveiligheid geven mensen de aanwezigheid van hangjongeren aan. Ook de aanwezigheid van hondenpoep, geluidsoverlast en de verkeerssituatie in de wijk wordt ervaren als onveilig. In Naarden wordt nog extra de slechte verlichting genoemd als reden van onveiligheid in de wijk.

Onder de mogelijkheid 'anders' geven de mensen uit Bussum nogmaals veelvuldig het probleem van hondenpoep aan. Ook inbraak vormt een groot probleem, net als diefstal uit tuinen en vernielingen aan auto's. Hierbij wordt een opmerking geplaatst dat de wijkagent niet zichtbaar is in de wijk. Tot slot ervaren veel mensen overlast van jongeren en met name dronken café-gangers in het weekend. In Naarden geeft men onder de mogelijkheid 'anders' aan dat de spoorboom te lang dicht is met onveilige situaties als gevolg. Inbraken en te hard rijden vormen voor mensen een gevoel van onveiligheid. En tot slot ervaren ook de mensen in Naarden veel overlast van jongeren.

Contact Een groot deel van de respondenten uit zowel Naarden als Bussum heeft overwegend neutrale tot goede contacten met mensen uit de buurt. Naarden heeft iets meer neutrale contacten en de bewoners van de twee wijken in Bussum ervaren meer goede contacten met de mensen uit hun omgeving. Dit betekent dat mensen elkaar groeten, soms een praatje maken en/of regelmatig bij elkaar over de vloer komen. Het komt nauwelijks voor dat bewoners geen of zelfs slecht contact hebben met elkaar. De respondenten geven aan tevreden te zijn met deze contacten.

2.4 Voorzieningen en diensten per prestatieveld

In de enquête wordt ingegaan op het gebruik van voorzieningen en diensten. De vragen over deze voorzieningen en diensten zijn verdeeld in zeven onderdelen. Deze onderdelen komen overeen met de prestatievelden (pv) uit de WMO, waarbij de prestatievelden 7, 8 en 9 zijn samengevoegd. Per subparagraaf wordt een korte toelichting gegeven over de inhoud van de prestatievelden. Bij alle prestatievelden wordt de aanwezigheid van het aanbod en het gebruik van verschillende voorzieningen en diensten in de

wijken van Bussum en Naarden beschreven. Ook geven de bewoners aan hoe tevreden zij zijn over de voorziening waarvan zij het meest gebruikmaken.

2.4.1 1^e prestatieveld: leefbaarheid en sociale samenhang

Het prestatieveld 'bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten', is een ruim begrip. In dit prestatieveld is gekeken naar de aanwezigheid en het gebruik van aantrekkelijke plekken waar burgers elkaar kunnen ontmoeten, zoals speelplekken, wijkcentra en sportaccommodaties. Het begrip leefbaarheid gaat over het wonen in een prettige en veilige omgeving met de mogelijkheid gebruik te maken van zorgwelzijns- en gemaksdiensten, zoals een bezorgdienst, wijkbeheer of een buurtbudget.

Aanwezigheid	De bewoners is gevraagd aan te geven welke voorzieningen in de wijk aanwezig zijn. Veel mensen geven hierbij aan niet op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van bepaalde voorzieningen. Dit gaat met name om voorzieningen als een buurtbudget, wijkbeheer, bezorgdiensten en ontmoetingsplekken. In Bussum geven de mensen uit de wijk Bredius aan dat daar geen sportaccommodaties zijn en in Spiegel wel. Het omgekeerde geldt voor de ontmoetingsruimten, die in Bredius wel aanwezig zijn en in Spiegel niet. Uit beide Bussumse wijken geven veel mensen aan dat er geen speelplekken aanwezig zijn (35,4%). Echter, het merendeel geeft aan dat er wel speelplekken aanwezig zijn (51,3%). Dit kan mogelijk betekenen dat mensen vinden dat er te weinig speelplekken zijn. Een andere mogelijkheid is dat de term 'speelplekken' verwarrend werkt voor mensen, waardoor de redenering kan zijn dat er wel speelvelden zijn en geen speeltuinen of andersom. Dit is echter niet vast te stellen op basis van de data. In Naarden geven de mensen aan dat er wel speelplekken aanwezig zijn, behalve de mensen uit Rembrandtpark. Ontmoetingsplekken zijn er, volgens de bewoners, alleen in Tuindorp Keverdijk. De bewoners geven aan dat in heel Naarden sportaccommodaties zijn met uitzondering van Naarden Vesting.
Gebruik	De bewoners is gevraagd aan te geven hoe vaak ze van de voorzieningen gebruikmaken. Zij maken het meest gebruik van speelplekken en sportaccommodaties. Het overgrote deel maakt nooit gebruik van de genoemde voorzieningen in de wijk.

Tabel 2.10 Percentage voorzieningengebruik PV 1 in Bussum en Naarden

	Wekelijks		Maandelijks		Jaarlijks		Nooit	
	B	N	B	N	B	N	B	N
Speelplekken	13	17	8	10	6	6	74	67
Ontmoetingsplekken	3	4	1	2	6	6	91	88
Sportaccommodaties	27	20	6	2	3	3	64	74
Bezorgdienst	3	3	8	9	6	7	84	82
Wijkbeheer		1		1	11	8	89	91
Buurtbudget						1	100	99

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

De bewoners zijn tevreden over de voorzieningen waar zij het meest gebruik van maken. Met uitzondering van de speelplekken. Hier is veertien procent van de bewoners uit Bussum en twaalf procent van de bewoners uit Naarden ontevreden over.

2.4.2 2^e prestatieveld: preventieve ondersteuning jeugd

Het tweede prestatieveld richt zich op preventieve ondersteuning van de jeugd met problemen en ouders met problemen met opvoeden. Dit prestatieveld is breder uitgewerkt door niet alleen te kijken naar voorzieningen als jeugdhulpverlening, maar ook naar verscheidene vormen van kinderopvang.

Aanwezigheid	Ook hier geven veel mensen aan niet op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van bepaalde voorzieningen. Dit geldt met name voor jeugdhulpverlening, jongerenwerk en gezins- en opvoedingsondersteuning, maar ook voor naschoolse opvang. Verder geven bewoners uit de wijk Bredius vaker dan de bewoners uit Spiegel aan dat in hun wijk voorzieningen aanwezig zijn voor jonge kinderen, zoals verschillende vormen van kinderopvang. Dit kan betekenen dat er meer jonge kinderen in de wijk Bredius wonen, waardoor er meer bekendheid is met deze voorzieningen. Dit geldt ook voor drie wijken uit Naarden. Uitzondering vormt hierop de wijk Rembrandtpark. Van de bewoners uit deze wijk geeft het merendeel aan niet te weten of er in de wijk kinderopvangvoorzieningen zijn.
Gebruik	De bewoners geven aan nauwelijks tot geen gebruik te maken van de voorzieningen. Ook van verschillende vormen van kinderopvangvoorzieningen wordt niet veel gebruikgemaakt. Aangezien er voornamelijk 45-plussers hebben gereageerd op deze vragenlijst, kan dit een vertekend beeld geven. Er kan dus niet zomaar gezegd worden dat er in deze wijken geen behoefte is aan kinderopvang. Wanneer wordt gekeken naar de gezinssamenstelling, bestaat ongeveer een derde van de huishoudens uit een gezin met kinderen. De bewoners die aangegeven hebben wel gebruik te maken van kinderopvangvoorzieningen hebben aangegeven neutraal tot zeer tevreden te zijn.

Tabel 2.11 Percentage voorzieningengebruik PV 2 in Bussum en Naarden

	Wekelijks		Maandelijks		Jaarlijks		Nooit	
	B	N	B	N	B	N	B	N
Peuterspeelzaal	5	5					94	95
Kinderopvang	8	6					92	94
Naschoolse opvang	6	3					94	97
Jeugdhulpverlening					1	1	99	99
Jongerenwerk				1		2	100	98
Gezins- en opvoedingsondersteuning						1	100	99

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

2.4.3 3^e prestatieveld: informatie, advies en cliëntondersteuning

Bij het derde prestatieveld gaat het om informatie die de burger de weg kan wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Dit kan op individueel niveau zijn, zoals bijvoorbeeld een ouderenadviseur, maar ook op algemeen niveau in de vorm van een zorgloket. Hier is zowel naar de individuele als algemene ondersteuning gekeken.

Aanwezigheid	De bewoners is gevraagd aan te geven welke voorzieningen in de wijk aanwezig zijn. Ook hier komt er eenzelfde beeld naar voren. Rond de tachtig procent of meer van de bewoners geeft aan niet te weten of de voorzieningen aanwezig zijn, met uitzondering van het zorgloket. Maar de kennis over aanwezigheid van een zorgloket geldt alleen voor de bewoners van Bussum. Dit is op zich logisch aangezien er één gezamenlijk zorgloket in Bussum zit. De bewoners van Naarden konden tot eind 2006 terecht bij het zorgloket in Hilversum.
Gebruik	Aangezien het grootste gedeelte van de bewoners heeft aangegeven niet op de hoogte te zijn van de voorzieningen, laat het gebruikerspercentage eenzelfde beeld zien. Alleen van het zorgloket wordt door een kleine groep gebruikgemaakt (5% door Bussum en 1% door Naarden). Degenen die er gebruik van maken, oordelen hier voornamelijk neutraal tot tevreden over. Gezien het hoge percentage ouderen dat de vragenlijst heeft ingevuld, is het opvallend dat de bewoners aangeven nooit gebruik te maken van een ouderenadviseur. Zeventien procent van de respondenten van Bussum en dertien procent van de respondenten van Naarden is 75 jaar of ouder. De ouderenadviseur komt standaard langs bij mensen van 75 jaar en ouder. Wat de verklaring is van de onbekendheid met de ouderenadviseur, is niet goed uit de gegevens te achterhalen.

Tabel 2.12 Percentage voorzieningengebruik PV 3 in Bussum en Naarden

	Jaarlijks		Nooit	
	B	N	B	N
Ouderenadviseur		1	100	99
Zorgloket	5	1	95	98
Inburgeringsloket			100	100
Cliëntondersteuning		1	100	99

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

2.4.4 4^e prestatieveld: voorzieningen voor mantelzorg en vrijwilligerswerk

Het vierde prestatieveld gaat over de inzet voor de naasten, zoals de zorg die door vrijwilligers en mantelzorgers wordt verleend. Wij hebben bij de uitwerking van dit prestatieveld voornamelijk gekeken naar de voorzieningen die de gemeente kan bieden voor deze groepen. In paragraaf 2.6 vertellen we meer over de individuele mantelzorger en vrijwilliger.

Aanwezigheid De bewoners is gevraagd aan te geven of er een vrijwilligerscentrale of steunpunt mantelzorg aanwezig is in hun gemeenten. Ongeveer dertig procent geeft aan dat er een vrijwilligerscentrale aanwezig is en ongeveer zeventig procent geeft aan dit niet te weten. Ongeveer vijftien procent geeft aan dat er een steunpunt voor mantelzorg is in Bussum. Dit geldt ook voor de Naardense wijken Tuindorp Keverdijk en Rembrandtpark. Bijna 85 procent weet dit niet. Van beide voorzieningen wordt vrijwel nooit (99 tot 100%) gebruikgemaakt.

2.4.5 5^e prestatieveld: bevorderen van deelname

In het vijfde prestatieveld gaat het om het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking. De bewoners is gevraagd in hoeverre zij in staat zijn zich zelfstandig voort te bewegen in hun directe omgeving. Het gaat hier om een groep mensen die afhankelijk is van een hulpmiddel, zoals een rolstoel of een rollator. Hierbij is het belangrijk dat zij dit op een veilige manier kunnen doen. Denk hierbij aan drempels, trottoirs, maar ook de toegankelijkheid van openbare ruimten, zoals een bibliotheek of gemeentehuis, hoort hierbij. Uit de vragenlijst blijkt dat in Bussum 4,5 procent van de bewoners afhankelijk is van een hulpmiddel. Het gaat om dertien mensen, waarvan vijf uit de wijk Spiegel en acht uit Bredius. Van de vijf mensen uit Spiegel geven vier (80%) aan zich niet veilig te kunnen voortbewegen in hun directe woonomgeving. In Bredius zeggen drie van de acht mensen (37,5%) zich niet veilig voort te kunnen bewegen in hun directe omgeving. De helft van alle mensen die afhankelijk zijn van een hulpmiddel, geeft aan geen makkelijke toegang te hebben tot openbare ruimten.

In de vier wijken van Naarden geven 24 mensen (4%) aan afhankelijk te zijn van een hulpmiddel. Hiervan wonen zeven mensen in Tuindorp Keverdijk, acht in Nassaupark, zeven in Rembrandtpark en twee in Naarden Vesting. Van de eerste drie wijken geeft gemiddeld de helft aan zich veilig dan wel niet veilig in de directe woonomgeving te kunnen voortbewegen. De mensen uit Naarden Vesting geven allemaal aan zich niet veilig voort te kunnen bewegen in hun directe omgeving. Zestig procent van de mensen die afhankelijk zijn van een hulpmiddel, geeft aan niet makkelijk toegang te hebben tot openbare ruimten.

2.4.6 6^e prestatieveld: verlenen van individuele voorzieningen

Het zesde prestatieveld lijkt te overlappen met het vijfde prestatieveld. Hier gaat het echter om het verlenen van individuele voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Het kan gaan om voorzieningen die de gemeente collectief heeft vormgegeven. Hier moeten individuen wel een verzoek voor indienen bij de gemeente. Het gaat onder andere om maaltijdvoorzieningen, sociale alarmering en vervoersvoorzieningen.

Aanwezigheid In tegenstelling tot de andere voorzieningen geven de bewoners aan iets meer te weten van de aanwezigheid van de voorzieningen die onder dit prestatieveld vallen. In Bussum geven de bewoners van de wijk Spiegel vaker aan dat

de voorzieningen aanwezig zijn. Of deze voorzieningen daadwerkelijk meer aanwezig zijn in Spiegel dan in Bredius, is hieruit niet op te maken. In Naarden is het opvallend dat de bewoners uit Naarden Vesting consequent aanzienlijk minder vaak aangeven dat voorzieningen aanwezig zijn. De bewoners uit alle wijken in Bussum en Naarden weten vooral van de aanwezigheid van maaltijdvoorzieningen (respectievelijk 36 en 32%), vervoersvoorzieningen (respectievelijk 41 en 40%) en maatschappelijk werk (respectievelijk 33 en 30%).

Gebruik Ondanks dat men hier weet van de aanwezigheid van de voorzieningen, geven de bewoners aan er zelden tot nooit gebruik van te maken. Ongeveer twee procent van de bewoners geeft aan wekelijks gebruik te maken van maaltijdvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. Deze mensen geven hier een overwegend neutraal oordeel aan.

Tabel 2.13 Percentage voorzieningengebruik PV 6 in Bussum en Naarden

	Wekelijks		Maandelijks		Jaarlijks		Nooit	
	B	N	B	N	B	N	B	N
Maaltijdvoorziening	2	1		1	1		97	98
Sociale alarmering				1	1	1	99	98
Vervoersvoorziening	2	2	2	2	3	1	94	95
Maatschappelijk werk				1	1	1	99	98
Psychosociale hulpverlening				1		1	100	99
Begeleiding zelfstandig wonen					1		99	99
Woningaanpassing					2	2	97	98

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

2.4.7 7^e prestatieveld: maatschappelijke opvang

Het zevende, achtste en negende prestatieveld zijn samengenomen. Het gaat hier om maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en ambulante verslavingszorg.

Aanwezigheid De bewoners geven van de meeste voorzieningen aan niet te weten of deze aanwezig zijn, met uitzondering van slachtofferhulp en de GGD Gooi en Vechtstreek. Ongeveer 75 procent van de bewoners in Bussum herkent met name de GGD. Slechts 36 procent uit Naarden weet van de aanwezigheid van de GGD. De bewoners van Naarden geven vooral van de voorzieningen aan dat deze niet aanwezig zijn. Een kanttekening die we hierbij moeten maken, is dat de bewoners is gevraagd of voorzieningen zoals de GGD aanwezig zijn in hun gemeente. Aangezien de GGD in Bussum zit, is het logisch dat bewoners van Naarden veelal minder aangeven dat deze voorziening aanwezig is.

Gebruik De bewoners geven dat ze nooit gebruikmaken van voorzieningen van maatschappelijke opvang, behalve van de GGD. 43 procent uit Bussum en twintig procent uit Naarden geeft aan hiervan jaarlijks gebruik te maken en is hier over het algemeen neutraal tot tevreden over.

2.5 Behoeften en wensen

In de vragenlijst is de bewoners gevraagd of zij voorzieningen in hun wijk missen om daar (zelfstandig) te kunnen wonen. Het gaat hier om voorzieningen die van belang zijn om goed te kunnen functioneren en/of in een overweging een rol spelen om in de wijk te blijven wonen. Dit zijn de basale behoeften, zoals kinderopvang, scholen, WVG-vervoer, huishoudelijke hulp, verpleging en verzorging aan huis. Hiernaast is gevraagd of mensen voorzieningen missen die tegemoetkomen aan hun wensen en levensbehoeften, die zij in de invulling van hun dagelijks leven van groot belang achten. Dit zijn preferenties of wensen. Het kan bijvoorbeeld zijn dat er wel scholen aanwezig zijn in de wijk, maar men wil misschien een ander type school dat er niet is in de wijk. Dan wordt er in eerste instantie wel voldaan aan een basale behoefte, alleen zonder dat wordt tegemoetgekomen aan een invulling van het leven die mensen belangrijk vinden (de preferentie). In dit geval een school geschoeid op een andere leest. Ook kan het zijn dat er wel speelplaatsen zijn in de wijk, maar niet genoeg. Of vrijetijdsvoorzieningen zoals sport, die niet noodzakelijk zijn om ergens te kunnen wonen, maar het leven wel aangenamer maken.

Basale
behoeften

Gemiddeld genomen over de twee wijken van Bussum en de wijken in Naarden, geeft respectievelijk ongeveer 94 en 92 procent van de bewoners aan geen voorzieningen te missen die van belang zijn om goed te kunnen functioneren in de wijk. Tabel 2.14 geeft een overzicht van de voorzieningen waarvan een klein aantal bewoners heeft aangegeven dat ze die wel missen.

Tabel 2.14 Percentage gemiste voorzieningen om (zelfstandig) te kunnen wonen in Bussum (n=13) en Naarden (n=47)

	Spiegel	Bredius	Tuindorp Keverdijk	Nassau- park	Rembrandt- park	Naarden Vesting
Kinderopvang	20	33	7			11
Scholen	10		7		20	11
Winkels	30	33	21	43	30	44
Huishoudelijke hulp		33	29	36	10	33
Verpleging, verzorging			7	43	10	33
WVG-vervoer			14	29	20	33
Dagbesteding	10		7	21	10	33
Persoonsgebonden voorzieningen (zoals woning- aanpassing, rol- stoelen, trapliften)			36	43	10	33
Anders	20	67	21	21	40	33

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

Wat opvalt is dat de bewoners van Naarden meer verschillende voorzieningen missen dan de mensen uit Bussum, waar het gaat om basale behoeften. Het gaat met name om winkels, maar ook om huishoudelijke hulp, verpleging en

verzorging, en persoonsgebonden voorzieningen. In Bussum mist men vooral voorzieningen als kinderopvang en winkels.

Onder de mogelijkheid 'anders' geven de bewoners van Bussum aan speelgelegenheden te missen als noodzakelijke voorziening. De bewoners van Naarden missen vooral voorzieningen voor de jeugd. Ze noemen daarbij specifiek sportgelegenheden. Verder noemen de mensen uit Naarden het gebrek aan betaalbare huurwoningen voor jongeren als een gemis. Een vaak geplaatste opmerking is dat sinds kort het aantal brievenbussen is afgenomen. Dit wordt als een gemis ervaren.

Wensen

Op de vraag of mensen voorzieningen in de wijk missen die zij wenselijk achten in de invulling van het dagelijks leven, geeft 33 procent uit Bussum en 29 procent uit Naarden een positief antwoord. Dit percentage ligt logischerwijs een stuk hoger dan dat van de basale behoeften. De bewoners vinden dat er over het algemeen in de basale behoeften voorzien is en gaan daardoor automatisch denken aan voorzieningen die verder nog wenselijk zijn. Tabel 2.15 laat zien welke voorzieningen de bewoners missen, die zij belangrijk vinden in de invulling van hun dagelijks leven.

Tabel 2.15 Percentage voorzieningen die tegemoetkomen aan wensen voor bewoners in Bussum (n=88) en Naarden (n=167) bij de invulling van het dagelijks leven

	Spiegel	Bredius	Tuindorp keverdijk	Nassau- park	Rembrandt- park	Naarden Vesting
Speelplaatsen	46	52	11	20	41	9
Welzijnsvoorzieningen	9	5	4	3	9	14
Culturele voorzieningen	13	7	22	10	15	14
Vrijtijdsvoor- zieningen	7	17	22	12	18	23
Winkels, postkantoor, bank	24	12	47	47	32	50
Horeca	26	12	27	21	9	
Cursus/educatief aanbod	4	2	9		6	5
School naar keuze	20	7		6	6	9
Kinderopvang naar keuze	9	2	7	2	9	9
Anders	22	31	18	23	29	27

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

Vooraf in Bussum missen de bewoners speelplaatsen. Dit is minder in Naarden, met uitzondering van de wijk Rembrandtpark. In Naarden vinden de bewoners het erg belangrijk dat er winkels zijn en hechten de mensen meer waarden aan culturele en vrijetijdsvoorzieningen. In Spiegel missen de bewoners een school naar keuze. Onder de optie 'anders' geven de bewoners van Bussum aan het belangrijk te vinden dat er meer voorzieningen voor jongeren komen. Dit is om overlast tegen te gaan. Ook vinden mensen dat er meer sportaccommodaties mogen komen. Deze voorzieningen zijn er wel, alleen is beperkt toegang mogelijk.

Tot slot geven de bewoners uit de wijken Spiegel en Bredius aan behoefte te hebben aan meer snelheidsbeperkende maatregelen. Er zijn 30 kilometer-zones, maar daar wordt nog steeds te hard gereden. In Naarden geven de mensen specifiek aan dat de wijkagent niet goed zichtbaar is. Het gebrek aan een pinautomaat wordt veelvuldig genoemd als een gemis. De mensen uit Naarden geven ook hier het probleem aan van het te hard rijden in de 30 kilometerzones.

2.6 Aansluiting zelfredzaamheid en hulp

In deze paragraaf wordt ingegaan op de vraag in hoeverre mensen in staat zijn zelfstandig te kunnen wonen, al dan niet met hulp. Daarbij is gekeken naar welke hulp de mensen ontvangen en van wie zij deze hulp krijgen. Naast de ontvangen hulp is ook gekeken naar de gegeven hulp. Dit is om na te gaan in hoeverre bewoners actief zijn als mantelzorger of vrijwilliger. Ook is de bewoners gevraagd een inschatting te maken van de hulp die zij mogelijk denken nodig te hebben in de komende vijf jaar. Hulp wordt in dit geval opgevat als hulp bij huishouden, verzorging of ondersteuning, maar ook in de zin van hulp bij opvoeding, zoals kinderopvang of school.

Zelfstandig
wonen

Voor beide gemeenten geldt dat bijna alle respondenten zelfstandig wonen (96,5% voor Bussum en 97,9% voor Naarden). De respondenten die hebben aangegeven niet zelfstandig te wonen, vallen in de leeftijdscategorie 16-24 jaar. Zij geven aan nog bij de ouders thuis wonen. De grote groep ouderen woont voor het grootste gedeelte zelfstandig en voornamelijk met partner.

Hulp krijgen

Bij 5,2 procent zijn aanpassingen in de woning aangebracht in Bussum. In Naarden geldt dit voor 6,2 procent van de bewoners. Ongeveer zes procent van de bewoners van Naarden en zeven procent van de bewoners uit de twee wijken van Bussum zegt dat ze op dit moment hulp nodig hebben vanwege de gezondheidssituatie, om zelfstandig te kunnen blijven wonen. 94,1 procent krijgt ook daadwerkelijk deze benodigde hulp. Deze hulp bestaat grotendeels uit huishoudelijke zorg en verpleging en verzorging. Zes procent krijgt de benodigde hulp niet. Het kan zijn dat iemand minder hulp krijgt dan begroot of dat er geen hulp is aangevraagd. Waarom een aantal mensen niet de benodigde hulp krijgt, is uit deze gegevens moeilijk precies vast te stellen.

Tabel 2.16 Percentage per soort ontvangen hulp

	Bussum (n=20)	Naarden (n=37)
Huishoudelijke hulp	95	86
Verpleging en verzorging	35	31
Ondersteunende begeleiding	10	14

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

De meeste respondenten die hulp ontvangen, krijgen dit via de thuiszorg of via zelf ingekochte hulp. In Naarden krijgen de mensen meer hulp via de thuiszorg

en in Bussum koopt men de zorg meer zelf in. Er wordt weinig tot geen gebruikgemaakt van vrijwilligers (tabel 2.17). De bewoners van Naarden maken wat meer gebruik van mantelzorgers dan de bewoners uit de twee Bussumse wijken.

Tabel 2.17 Percentage per wijze van ontvangen hulp

	Bussum (n=20)	Naarden (n=37)
Mantelzorg	15	28
Vrijwilligers		8
Zelf ingekochte hulp	50	31
Thuiszorg	40	61

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

Hulp geven Zowel in Naarden als in Bussum wordt veel mantelzorg (20%) geleverd en vrijwilligerswerk (30%) gedaan. Mantelzorg wordt voornamelijk binnen het eigen huishouden verleent of juist buiten de gemeente. Vrijwilligerswerk wordt zowel binnen als buiten de gemeente geleverd.

Verwachte hulp De bewoners is gevraagd een inschatting te maken van de hulp die zij denken nodig te gaan krijgen in de komende vijf jaar. Tabel 2.18 geeft daar een overzicht van.

Tabel 2.18 Percentage verwachte hulp per wijk

	Spiegel (n=157)	Bredius (n=125)	Tuindorp Keverdijk (n=157)	Nassau- park (n=234)	Rembrandt- park (n=150)	Naarden Vesting (n=72)
Huishoudelijke hulp	27	26	13	21	35	19
Verpleging en verzorging	6	6	1	7	12	4
Ondersteunende begeleiding	3	3	3	4	4	1
Kinderopvang	15	18	9	12	8	21
Scholen	24	31	17	23	19	24
Weet niet	57	49	68	60	49	58

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

Veel mensen verwachten de komende vijf jaar huishoudelijke hulp in te moeten zetten. In Bussum verwacht meer dan een kwart dat dit nodig is. In Naarden ligt dit percentage wat lager, met uitzondering van de wijk Rembrandtpark. Hier verwacht 35 procent huishoudelijke hulp nodig te gaan hebben. In deze wijk ligt het percentage verwachte verpleging en verzorging ook het hoogst. Vooral in Bussum verwachten veel mensen de komende vijf jaar kinderopvang nodig te hebben. In Naarden ligt dit percentage iets lager, met uitzondering van Naarden Vesting. In alle wijken geven veel bewoners aan in de nabije toekomst gebruik te moeten gaan maken van scholen. Veel mensen geven aan nog geen juiste inschatting te kunnen maken.

Er is gekeken hoe de verschillende leeftijdsgroepen de verwachte hulp in de nabije toekomst inschatten. Tabel 2.19 laat hiervan een overzicht zien. Hieruit komt een logisch beeld naar voren. De behoefte aan kinderopvang en school ligt bij de verwachte leeftijdsgroepen 16 tot en met 54 jaar. In Naarden wordt de behoefte aan kinderopvang en scholen lager ingeschat dan in Bussum. De behoefte aan huishoudelijke hulp en verpleging en verzorging is het grootst onder de groep van 65 jaar en ouder. Maar ook de jongere mensen tussen de 25 en 65 krijgen in de toekomst meer behoefte aan huishoudelijke hulp. Wat opvallend is, is dat een kleine groep jongeren (8 %) in Naarden verwacht in de nabije toekomst huishoudelijke hulp en ondersteunende begeleiding nodig te hebben. Uit nadere analyse is niet na te gaan of het hier gaat om een specifiek hulpbehoevende groep jongeren, zoals jongeren die afhankelijk zijn van een hulpmiddel of andere mensen om een zelfstandig bestaan te kunnen leiden.

Tabel 2.19 Percentage verwachte hulp per leeftijdscategorie per gemeente

	Huishoude- lijke hulp		Verpleging, verzorging		Onderst. begeleiding		Kinder- opvang		School	
	B	N	B	N	B	N	B	N	B	N
16-24		8				8		15	18	31
25-34	29	21					71	55	86	62
35-44	20	18				1	60	38	80	61
45-54	25	16	3	4	3	4	19	6	45	22
55-64	18	13	2	4	2	4	2		7	1
65+	42	36	15	16	6	4	1	1	1	2

Bron: Bewonersenquête RegioPlan, 2006

2.7 Samenvatting en conclusies bewonersenquête

De bewoners van Bussum en Naarden zijn over het algemeen tevreden over het wonen in hun wijk en het voorzieningenaanbod van de gemeente. Een aantal dingen die opvallen, wordt hier kort besproken:

- Veel mensen geven aan niet goed te weten of bepaalde voorzieningen in de wijk aanwezig zijn. Als mensen op de hoogte zijn van de aanwezigheid van voorzieningen, wordt er niet veel gebruik van gemaakt. De enige voorzieningen die echt frequent worden gebruikt, zijn speelplekken en sportaccommodaties.
- Opvallend is dat de 75-plussers de ouderenadviseur niet herkennen, terwijl deze standaard contact zoekt met deze groep.
- Ondanks de tevredenheid voelen nogal wat mensen zich wel eens onveilig. De hoofdreden is de aanwezigheid van hangjongeren, maar ook het verkeer wordt als onveilig bestempeld.
- De meeste bewoners geven aan niets te missen bij de basale behoeften. Bij de mensen die wel basale voorzieningen missen, gaat het met name om winkels, huishoudelijke hulp, verpleging en verzorging en persoonsgebonden voorzieningen (Naarden). In Bussum gaat het om kinderopvang en winkels. Een derde geeft aan wenselijke voorzieningen te missen. In

Bussum gaat het om speelplaatsen en in Naarden gaat het om winkels en culturele en vrijetijdsvoorzieningen.

- De bewoners die aangeven afhankelijk te zijn van een hulpmiddel om zich te kunnen voortbewegen in hun directe woonomgeving, geven aan dit niet veilig te kunnen doen in hun wijk. Ook de toegang tot openbare ruimten is lastig voor deze groep.
- De komende vijf jaar verwachten de bewoners vooral dat ze voorzieningen als scholen, kinderopvang en huishoudelijke hulp nodig gaan hebben.

3 SLEUTELFIGUREN EN BEWONERS AAN HET WOORD

Naast de bewonersenquête die onder een steekproef van de bewoners van Naarden en de bewoners van de Bussumse wijken Bredius en Spiegel is afgenomen, hebben we ook veertien sleutelfiguren telefonisch geïnterviewd. We hebben gesproken met onder meer ouderenwerkers, jeugdwerkers, wijkagenten, beleidsmedewerkers en een woonondersteuner. In bijlage 3 worden de personen weergegeven die we telefonisch hebben geïnterviewd. Daarnaast hebben we twee groepsgesprekken gevoerd met allochtone bewoners en één groepsgesprek met verstandelijk gehandicapten. In dit hoofdstuk doen we verslag van de resultaten van zowel de interviews als de groepsgesprekken. In paragraaf 3.1 presenteren we de resultaten van de interviews in Bussum. In 3.2 staan de interviews met de sleutelfiguren in Naarden centraal. In paragraaf 3.3 bespreken we de groepsgesprekken en we sluiten dit hoofdstuk af met de conclusies in paragraaf 3.4.

3.1 Bussum, over Bredius en Spiegel

In Bussum hebben we acht sleutelfiguren geïnterviewd. We hebben zo veel mogelijk geprobeerd om professionals te spreken die ofwel in Bredius, ofwel in Spiegel dan wel in allebei de wijken werken. Een aantal professionals die we spraken werkten echter voor geheel Bussum en hadden weinig te maken met Bredius en Spiegel. Ze werkten voornamelijk met bewoners uit Bussum-Zuid.

Woonomgeving: positieve punten

Uit de interviews kwam naar voren dat de wijken Spiegel en Bredius erg met elkaar overeenkwamen. Beide wijken werden beschreven als rustige, groene wijken. Er staan veel grote woningen, alleenstaande villa's of twee-onder-een-kapwoningen. De bewoners worden beschreven als rijke mensen die hun eigen boontjes kunnen doppen. Sommige sleutelfiguren noemen als positief punt dat er sociale samenhang is in beide buurten. Dit komt volgens hen tot uiting in de buurtpreventieteams die zijn opgericht, in de oranjevereniging die jaarlijks leuke activiteiten ontwikkelt en door de verjonging die optreedt: in de huizen die vrijkomen, komen gezinnen met (jonge) kinderen wonen. Doordat ouders elkaar via de school leren kennen en kinderen met elkaar spelen, groeit de sociale samenhang.

Woonomgeving: zwakke punten

Door andere sleutelfiguren werd (het gebrek aan) sociale samenhang juist als zwak punt genoemd van de woonomgeving: door de grote huizen waarin men woont en de grote tuinen om de huizen heen, zou er weinig contact zijn tussen de bewoners. De mensen leven vrijwel niet 'op straat' zoals in andere buurten en er ontstaat dus geen spontaan contact. De professionals van het ouderenwerk vermoeden dat er bij de ouderen vereenzaming op kan treden. Het gaat

hier om een vermoeden omdat de professionals tegelijkertijd aangeven dat ze weinig contact hebben met de bewoners van Bredius en Spiegel en vrijwel geen hulpvragen krijgen uit deze wijken of klachten horen.

Een ander zwak punt dat werd genoemd zijn gevoelens van onveiligheid. Eén professional die in de wijkontmoetingsruimte werkt, vertelde dat de ouderen in Spiegel minder naar activiteiten komen als het vroeger donker wordt: men voelt zich dan niet veilig genoeg om over straat te gaan. Dit is echter iets dat je vaak bij ouderen ziet ongeacht de wijk waarin ze wonen. Een buurtbewoner die actief is in een buurtpreventieteam van Bredius maakte melding van overlast van hangjongeren bij het watertje en voetballende volwassenen.

Voorzieningen

Scholen	De sleutelfiguren geven allemaal aan dat het aanbod van scholen goed is in beide wijken.
Ouderen	In Spiegel is een buurtontmoetingsruimte. Van oudsher runnen oudere vrijwilligers deze ruimte en het aanbod van activiteiten voor ouderen is in de wijk Spiegel goed. In Bredius is geen buurtontmoetingsruimte. Men vermoedt dat er hierdoor ook minder activiteiten voor ouderen zijn, maar men hoort hierover geen klachten.
Jongeren	Voor jongeren is er volgens de professionals weinig te doen. Sommige professionals menen dat de jongeren hierop ook niet zitten te wachten omdat ze liever met hun brommertje rondrijden en met elkaar rondhangen. Voor het uitgaansleven kunnen ze naar het centrum of naar Hilversum. De jeugd- en kinderwerker vinden het lage aanbod voor jongeren echter wel een slechte zaak. Zij zien graag dat er weer een jongerensoos wordt geopend en dat er meer geïnvesteerd wordt in het jongerenwerk. Zij menen dat er in Bussum geen aandacht is voor preventief werken met de jeugd omdat dat niet meetbaar is. In de toekomst verwachten zij hierdoor echter problemen. Voor de kinderen zouden er meer speelplekken moeten worden gerealiseerd in de wijken.
Winkels	Er zijn geen winkels in Bredius of Spiegel, hooguit een paar aan de rand. Men moet hiervoor naar het centrum, waar het winkelbestand wel goed vertegenwoordigd is. Alhoewel de ouderenwerkers vermoeden dat dit voor ouderen lastig is, hebben ze hierover nog nooit klachten gehoord. Vanwege de sociaal-economische status van de bewoners van beide wijken gaan de professionals ervan uit dat men problemen qua bijvoorbeeld mobiliteit zelf op kan lossen.
Sportclubs	Er is recent een nieuw zwembad gekomen vlakbij beide wijken. Hierin is ook een revalidatiebad voor gehandicapten gerealiseerd en er zijn tennisbanen. Daarnaast zijn er veel sportclubs waarvan men lid kan worden. De professionals zien het contributiegeld als een obstakel voor de minder vermogenden. Voor jongeren zou de gemeente daarom ook meer sportactiviteiten moeten aanbieden.

Toekomstige ontwikkelingen

Vergrijzing	Als toekomstige ontwikkeling ziet men enerzijds meer vergrijzing: er zullen meer ouderen komen en de ouderen van nu zullen ouder worden. Problemen van vereenzaming en verlaagde mobiliteit liggen daarom volgens de
-------------	--

professionals op de loer. Ook gevoelens van onveiligheid ziet men als een bedreiging voor de toekomst. Omdat de ouderen op den duur niet meer in hun grote huizen kunnen blijven wonen, is er volgens de sleutelfiguren groeiende vraag naar luxe serviceflats in Bussum. Het aanbod blijft op dit moment achter bij de vraag.

Verjonging	Naast de vergrijzing ziet men verjonging: de nieuwe bewoners van de beide wijken zijn vaak (jonge) gezinnen. Hierdoor worden de buurten weer wat levendiger en verwacht men een groei in de sociale samenhang.
Jeugdwerk	De jongerenwerker en de kinderwerker voorzien problemen in de toekomst als er niet geïnvesteerd gaat worden in het jeugd- en kinderwerk. Het jongerenwerk in Bussum staat nog in de kinderschoenen. Men zou meer tijd willen voor ondersteunende taken zoals schoolkeuze en beroepskeuze en voor meer begeleiding. Volgens de kinderwerker moet er meer aandacht komen voor preventief werken en moeten er meer uren worden gegeven aan de jeugdwerkers op de werkvloer.

3.2 Naarden

In Naarden zijn vijf sleutelfiguren geïnterviewd (zie bijlage 4). Dit zijn mensen die over het algemeen direct werkzaam zijn met diverse groepen bewoners van Naarden. Zij hebben hierdoor een goed beeld van wat er speelt in de verschillende wijken. Hoewel de focus lag op heel Naarden, sprong de wijk Tuindorp Keverdijk eruit. Uit de interviews kwam naar voren dat de verschillende wijken in Naarden erg met elkaar overeenkwamen, met uitzondering van deze wijk. Tuindorp Keverdijk is een wijk waarin mensen wonen met minder financiële draagkracht en relatief veel allochtonen. De wijk bestaat voornamelijk uit huurwoningen uit de sociale sector. De rest van Naarden wordt omschreven als een kleine, welvarende Gooise gemeente waarin de mensen individueel leven en goed 'de eigen broek op kunnen houden'.

Woonomgeving: positieve punten

De sleutelfiguren omschrijven Naarden als een welvarende, rustige gemeente, waar veel mensen naar tevredenheid wonen. De professionals geven aan dat er veel georganiseerd wordt in de wijken, met name op het gebied van sport en beweging. Naarden is niet groot, maar heeft een hoog zorgaanbod. Er is een zorgcentrum met een regionale functie. Volgens de WVG-consulente trekken hierdoor veel gehandicapten naar Naarden toe.

Woonomgeving: zwakke punten

De sleutelfiguren geven aan dat de mensen het stil vinden in hun wijk. Het gaat hier met name om de villawijken. De huizen zijn groot en veel ouderen wonen er alleen en voelen zich eenzaam en onveilig. Een veel gehoord probleem door de ouderenadviseur is dat er met een smoesje wordt

aangebeld en dat op die manier vreemden de huizen binnendringen. Ook durven veel ouderen 's avonds niet meer over straat, terwijl er in de avonduren juist behoefte is aan activiteiten en afleiding. Sociale controle is hier nauwelijks, zeggen de sleutelfiguren. In Tuindorp Keverdijk is deze sociale controle meer aanwezig. Hier heerst een ons-kent-onsmentaliteit. Verschillende sleutelfiguren geven aan dat de eenzaamheidsproblematiek in Tuindorp Keverdijk andere oorzaken kent. De kinderen van de bewoners trekken weg uit Naarden, aangezien zij financieel niet in staat zijn een woning te bemachtigen in Naarden. Naast dat het financieel niet mogelijk is voor deze groep, speelt het gebrek aan starterswoningen een grote rol. Doordat de kinderen weggaan, blijven de ouderen alleen achter, met mogelijke eenzaamheid tot gevolg. Aangezien de kinderen weggaan, verdwijnt ook de mogelijkheid van mantelzorg voor ouderen. Wanneer deze ouderen hulpbehoevend worden, ontstaan er problemen.

Voorzieningen voor ouderen

Wonen	De ouderenadviseur geeft aan dat het voor hulpbehoevende ouderen niet makkelijk is geschikte woonruimte te vinden. Er zijn luxe serviceflats, maar voor mensen uit de villawijken is dit qua ruimte een grote stap terug en voor de mensen uit Tuindorp Keverdijk is het niet te betalen. Het Bosch van Bredius trekt met name publiek met veel geld. Ravelijn is een huurflat, maar ligt net boven de subsidiegrens. Hierdoor kunnen de mensen uit Tuindorp Keverdijk hier niet terecht. Ouderen uit Tuindorp Keverdijk maken nu gebruik van huurtoeslag en kunnen zonder subsidie die overstap niet maken. Hierdoor blijven veel ouderen uit deze wijk thuis wonen. Ze maken daarbij wel gebruik van maaltijdservices, sociale alarmering en activiteiten van het wijkcentrum. Naarden heeft ook zorgwoningen waarvoor mensen geïndiceerd moeten zijn. Deze zijn erg in trek, alleen het aanbod is klein.
Financiën	Een ander aandachtspunt is volgens de ouderenadviseur de financiële zorgen van een toenemende groep ouderen in de wijk Tuindorp Keverdijk. Het gaat om de groep zeventig- tot tachtigjarigen. Deze mensen zijn niet gewend subsidie aan te vragen en zijn niet goed op de hoogte van alle mogelijkheden. Daarom heeft Naarden het project '75 plus preventief huisbezoek' opgestart. Hierbij kunnen ouderen hulp krijgen met de financiën en de administratie. Hier wordt volgens de professional veel gebruik van gemaakt.
Activiteiten	De ouderenadviseur vertelde dat het wijkcentrum is gestopt met het aanbieden van activiteiten voor ouderen in de avonduren, aangezien hier geen mensen op afkwamen. Ouderen hebben hier wel behoefte aan, maar blijven 's avonds thuis omdat ze niet over straat durven. Een haal- en brengdienst zou een oplossing zijn om te zorgen dat ouderen in de avond ook afleiding kunnen krijgen.

Voorzieningen voor jongeren

Activiteiten	Het wijkcentrum SCAN organiseert veel activiteiten voor jongeren. Dit wijkcentrum staat in Tuindorp Keverdijk. De jongerenwerker gaf aan voornamelijk de jongeren uit de nabije omgeving te bereiken. Voor de jongeren uit de andere wijken van Naarden is minder georganiseerd. Deze jongeren maken

	meer gebruik van commerciële activiteiten. Het jongerenplatform moet een link leggen tussen de verschillende groepen jongeren van Naarden. Dit lukt aardig. Op de vakantieactiviteiten komt een breder jongerenpubliek af. Een keer per jaar wordt een hutendorp gemaakt. Dit is een kamp van een week voor kinderen van acht tot en met twaalf jaar. Ondanks dat het niet veel kost, is het voor sommige groepen erg duur. Dit proberen ze op te lossen door een gereduceerde prijs aan te bieden, zodat het voor iedereen toegankelijk is.
Hangjongeren	Er zijn twee hangplekken waar jongeren samenkomen; bij het hertenkamp en op de wallen van de Vesting. De jongerenwerker gaf aan dat over het algemeen dit geen overlast oplevert, omdat de gebieden wat afgelegen liggen.
Uitgaan	Jongeren gaan niet uit in Naarden, aangezien daar weinig voorzieningen voor hen zijn. Hierdoor gaan ze naar Hilversum en Huizen. Het openbaar vervoer hier naartoe en terug is niet mogelijk na middernacht. Dit wordt als een gemis ervaren. Door de professionals wordt overlast door jongeren als minimaal gezien.
Opvang	De professionals geven aan dat in Naarden een groeiende vraag is naar tieneropvang voor de midden- en hoge inkomens. Het gaat hier om de groep sleutelkinderen, waar de ouders iets voor georganiseerd willen zien, zoals naschoolse sportgelegenheden.
Zorgcentra	<i>Voorzieningen voor gehandicapten</i> Naarden heeft een groot zorgaanbod. Er zijn nauwe contacten met ziekenhuizen en zorginstellingen. Dit levert korte lijnen, persoonlijke hulp en een goede samenwerking. In Bussum is een zorgloket. De professionals geven aan dat de mensen uit Naarden het zorgloket weten te vinden.
Toegang	Naarden kent een aantal levensloopbestendige woningen. Volgens de WVG-consulente is de toegang tot de woningen niet altijd mogelijk vanwege inadequate aanpassingen. Dit is een probleem voor veel gehandicapten. Een ander aangegeven probleem is dat de straten lastige afritten hebben. Dit levert onveilige situaties op. Ook het openbaar vervoer is in veel gevallen voor gehandicapten niet toegankelijk, aangezien er vaak een steun in het midden van de opening is geplaatst. Mensen in een rolstoel kunnen dan niet naar binnen. Voor visueel gehandicapten is er geluid bij stoplichten, zodat zij veilig kunnen oversteken. Een aantal professionals geeft aan dat veel verstandelijk gehandicapten wegtrekken uit Naarden, aangezien er voor hen weinig voorzieningen zijn. Het gaat om voorzieningen als kleinschalige woongroepen. Ook valt deze groep gehandicapten overal tussen wanneer er activiteiten worden georganiseerd, omdat het niveauverschil tussen de verstandelijk gehandicapten groot is.
	<i>Voorzieningen voor allochtonen</i> Verschillende professionals geven aan dat Naarden een beperkt aantal allochtonen kent. De meesten wonen in de wijk Tuindorp Keverdijk. Dit zijn met name mensen van Marokkaanse afkomst. Dit zijn ongeveer driehonderd mensen (65 gezinnen). Echte problemen zijn er niet. Er is een wijkagent die veel contact heeft met deze mensen.

Activiteiten Er worden taallessen georganiseerd voor allochtone vrouwen. Hier wordt enthousiast gebruik van gemaakt. De vrouwen worden onderwezen door hoger geschoolde vrouwen uit andere wijken van Naarden. Dit gebeurt op vrijwillige basis.

3.3 Groepsgesprekken

De ervaring van vorig jaar leerde dat allochtonen geen grote neiging hebben om de bewonersenquête in te vullen en te retourneren. Omdat de gemeenten Bussum en Naarden graag meer informatie willen van deze groep burgers, is besloten om in de wijkmonitor van 2006 aanvullende groepsgesprekken te voeren met allochtonen. Daarnaast hebben beide gemeenten besloten dat ze aanvullende informatie willen van de groep verstandelijk gehandicapten in hun gemeente. Ook met deze groep heeft een groepsgesprek plaatsgevonden.

3.3.1 Allochtonen

Via allochtone contactpersonen zijn er twee groepsgesprekken georganiseerd: één met allochtone vrouwen en één met allochtone mannen. Er is geprobeerd om de groepen zo divers mogelijk samen te stellen. Voor beide groepen waren zowel jongere als oudere Turken en Marokkanen uit Bussum en Naarden uitgenodigd. De groep vrouwen bestond uit elf deelnemers en de groep heren uit zeven deelnemers. Alhoewel de opkomst hoog was, is de verdeling niet geheel gelukt. Op de dag dat de gesprekken werden gehouden, was het erg stormachtig en regenachtig. We vermoeden dat hierdoor zowel de mannen als de vrouwen uit Naarden die hun komst hadden toegezegd, op het laatste moment zijn afgehaakt. Daarnaast bestond de groep deelnemers uit Marokkanen. Er hebben uiteindelijk geen Turken aan de groepsgesprekken deelgenomen.

Woonomgeving

De mannen en vrouwen gaven aan tevreden te zijn over het wonen in Bussum. Ze vinden Bussum een rustige en prettige woonomgeving. De meeste deelnemers wonen vanaf hun komst naar Nederland of vanaf hun geboorte in Bussum. Sommigen hebben ook ergens anders in het Gooi gewoond. Iedereen wil graag in Bussum blijven wonen. Als positieve punten noemen de vrouwen de groene omgeving. Zij gaan in de zomer vaak naar het Eendjespark of naar de Groene Long. Ze picknicken daar met hun gezinnen of gaan ernaartoe om elkaar te ontmoeten. De mannen zeiden dat ze Bussum een rustige, veilige en schone plek om te wonen vinden. Ze zijn aan de plek gehecht omdat ook hun kinderen er zijn geboren.

Ontmoetingsruimte

Het belangrijkste voor de vrouwen die we gesproken hebben, is de ontmoetingsruimte aan de Akkerlaan. Hier komen ze vaak samen om elkaar te ontmoeten, bijvoorbeeld om samen te koken en om te sporten. Door deze

ontmoetingsruimte hebben de vrouwen gelegenheid om de deur uit te gaan en om andere vrouwen te ontmoeten. Voordat de ontmoetingsruimte er was, bleven de vrouwen veelal binnen. De ontmoetingsruimte is laagdrempelig omdat het in de wijk staat waar de meeste vrouwen wonen. De ruimte is van tijdelijke aard en de vrouwen spreken herhaaldelijk hun wens uit op een nieuwe gelegenheid in de buurt om elkaar te ontmoeten als de ontmoetingsruimte moet sluiten.

De mannen ontmoeten elkaar op de Huizerweg. Ze praten, ze kaarten en er worden bijvoorbeeld voetbalwedstrijden georganiseerd voor de jeugd. Ook hebben ze contact met de wijkagent om problemen te bespreken.

Jongeren

De mannen maken zich zorgen om de Marokkaanse jongens. De meisjes doen het goed op school en behalen een diploma, maar de jongens blijven daarbij achter. De deelnemers aan het gesprek hebben het gevoel dat hierdoor de jongens worden gediscrimineerd en ook geven ze aan dat de ouders niet goed weten welke weg ze moeten bewandelen en dat ze hierdoor hun kinderen niet goed kunnen adviseren. Graag zouden de mannen zien dat de gemeente actie onderneemt. Als oplossing wordt gezien dat er een aanspreekpunt of een loket komt waar de ouders terecht kunnen. De mannen vertellen dat er vroeger een contactpersoon was, maar dat die er nu niet meer is. Dat vindt men geen goede zaak.

Activiteiten

Taalles

De vrouwen geven aan veel tijd door te brengen in de ontmoetingsruimte en met de activiteiten die daar worden aangeboden. Daarnaast volgen de vrouwen taallessen waar ze enthousiast over zijn. Sommige vrouwen wonen al tientallen jaren in Nederland maar zijn pas sinds kort de Nederlandse taal aan het leren. De vrouwen zouden willen dat het aanbod van de taallessen wordt uitgebreid zodat er geen wachttijd is. Men heeft zelf geen wachttijd gehad, maar men weet van horen zeggen dat de wachttijd nu een half jaar is. Ook wil men graag een vervolgcursus doen. Omdat deze vervolgcursussen niet gratis worden aangeboden, weten de vrouwen nog niet of zij dit kunnen betalen. Het liefst zien zij dat de lessen gratis te volgen zijn. De mannen geven aan dat er wel taallessen zijn voor vrouwen maar niet voor hen. Mannen zouden ook taallessen willen, maar weten niet of en waar die lessen worden aangeboden.

Zwemles

Een aantal vrouwen zit op zwemles en is hier enthousiast over. Het feit dat de zwemles voor vrouwen apart wordt aangeboden is belangrijk. Als het niet gescheiden zou zijn van de mannen, zou men niet naar de zwemles gaan.

Jongeren

Daarnaast vinden de mannen dat er weinig activiteiten zijn voor de jongeren. Het liefst zouden de mannen vanuit hun eigen organisatie activiteiten ontwikkelen. Hiervoor zouden ze subsidie willen ontvangen. Ook missen ze een buurthuis voor de jeugd. Er zijn wel veel sportverenigingen maar de openingstijden spreken niet aan en de contributie is voor veel gezinnen te hoog.

Ook vertellen de mannen dat er vroeger huiswerkbegeleiding was voor de jongeren maar dat daar nu geen geld meer voor is. Men is er een voorstander van als dit soort voorzieningen voor de jeugd terug zou komen.

Voorzieningen

Speelzaal	Bij het groepsgesprek is een aantal vrouwen met kleine kinderen. De vrouwen maken geen gebruik van de peuterspeelzaal. Ze zeggen dat ze het wel zouden willen, maar dat ze het om financiële redenen niet doen. Per maand kost de peuterspeelzaal 50 euro. In principe vinden de vrouwen dit niet duur, maar omdat ze niet veel geld per maand te besteden hebben, willen ze dit geld niet uitgeven aan de peuterspeelzaal als ze toch thuis zijn en de kinderen thuis kunnen hebben.
Scholen	De vrouwen en mannen met schoolgaande kinderen zijn tevreden over de scholen waarop hun kinderen zitten. Ze geven aan dat ze goed contact hebben met de onderwijzers en goed worden geïnformeerd over wat er op school gebeurt. Zowel de vrouwen als mannen zijn echter negatief over het feit dat één school in de buurt steeds meer tot zwarte school verwordt (Michiel de Ruyter). De deelnemers vinden dat scholen gemengd moeten zijn zodat de integratie wordt bevorderd. De Nederlandse overheid en de gemeente moeten de scholen hierop aansturen.
OV	De vrouwen zeggen dat het makkelijk is om met het openbaar vervoer naar bijvoorbeeld Amsterdam te gaan vanaf Bussum-Zuid. Men is minder tevreden over het OV naar Bussum Zuid toe. Er is geen buslijn meer die direct vanaf het centrum gaat.
Jongeren	Voor jongeren vindt men dat er niet veel te doen is. Er zijn niet veel uitgaansgelegenheden en men weet dat de jongeren rondhangen. De deelnemers vinden dat de gemeente hierin moet investeren.

Ouder worden

De mannen en vrouwen zijn tevreden over het wonen in Bussum. Ze willen ook graag in Bussum blijven wonen. Zowel de mannen als vrouwen geven aan dat zij niet naar een Nederlands bejaardenhuis kunnen gaan. Voor hen zou een Islamitisch verzorgingshuis noodzakelijk zijn als zij niet meer zelfstandig kunnen wonen. Een Nederlands bejaardenhuis behoort niet tot de mogelijkheden omdat men dan geen mogelijkheid heeft hun geloof en rituelen uit te oefenen. Voor het in huis wonen bij de kinderen zijn enerzijds de huizen te klein maar anderzijds geven de deelnemers aan dat de tijden ook te veel zijn veranderd en dat ze dat niet meer zouden willen.

Contact

De gemeente kan het beste contact maken met de Marokkaanse gemeenschap via een contactpersoon in de gemeenschap. Deze persoon vertelt het dan verder aan de rest. Informatie via internet, folders en de buurtkrant is volgens alle deelnemers minder effectief.

Wensen voor de toekomst

Als wensen voor de toekomst staat bij de vrouwen een nieuwe ontmoetingsruimte hoog op de ranglijst. Meer taallessen noemen de vrouwen ook. Daarnaast geeft men aan dat een Islamitisch bejaardenhuis ook noodzakelijk is voor moslims als zij niet meer zelfstandig kunnen wonen. Ook werd huisvesting als aandachtspunt genoemd door zowel de mannen als de vrouwen. Jongeren trekken weg uit Bussum omdat ze geen woonruimte kunnen vinden of daarop heel lang moeten wachten. De gemeente zou extra huisvesting moeten realiseren. Door de vrouwen werd een groot partycentrum gemist. Vanwege het feit dat mannen en vrouwen in gescheiden ruimtes bruiloften en feesten vieren, hebben ze voor hun feesten grote ruimtes nodig. Hiervoor moeten ze nu uitwijken naar Hilversum. Voor de mannen was investeren in de jongeren het belangrijkste: zowel in ondersteuning als in het organiseren van activiteiten.

3.3.2 Verstandelijk gehandicapten

Bij het groepsgesprek met verstandelijk gehandicapten waren vijf deelnemers aanwezig. Vier uit Bussum en één uit Naarden. Er waren ook twee begeleiders aanwezig. Het groepsgesprek is gehouden op de Bloemhof in Bussum.

Woonruimte

De bewoners van de Bloemhof zijn erg tevreden met hun accommodatie. Ze vertellen dat ze het prettig vinden dat ze in kleine groepjes (vier personen) wonen en ook dat ze een eigen kamer hebben om zich terug te trekken. Sommige bewoners hebben ook eigen gelegenheid om te koken in hun eigen vertrek. De combinatie van de gezelligheid en de mogelijkheid je terug te trekken als je het te druk vindt, worden als positieve punten genoemd. In Naarden wonen de verstandelijk gehandicapten niet in aangepaste woningen maar in eengezinswoningen. Hierover is men niet zo tevreden. De nieuwe bewoners komen doorgaans op de kleinste kamertjes omdat men doorschuift. De begeleider gaf een voorbeeld van een oudere man die nieuw kwam op de groep. Alhoewel hij de oudste was en veel spullen had, kwam hij op de kleinste kamer in de woning terecht. In Naarden zou men erg graag over het type huisvesting beschikken zoals de Bloemhof.

Woonomgeving

De bewoners in Bussum zeggen dat ze het een gezellige buurt vinden om te wonen. Ze hebben niet zo veel contact met de buurtbewoners, ze zeggen elkaar wel gedag. Toen de Bloemhof vijf jaar bestond, hebben ze de buurtbewoners uitgenodigd voor het feest en zij zijn toen ook langsgesproken. De begeleider geeft aan dat de verstandelijk gehandicapten in Naarden in een slaapbuurt wonen. De bewoner zegt dat ze het wel leuk vindt, maar dat er niet zo veel gebeurt. Ze heeft niet veel contact met de buurtbewoners. Ze is vaak buiten de buurt, met de fiets of de bus gaat ze naar winkels of naar haar werk. Over het algemeen voelt men zich veilig, alhoewel men 's avonds liever niet alleen ergens naartoe gaat.

Dagbesteding

De verstandelijk gehandicapten hebben in principe allemaal een dagbesteding. Met een jobcoach bespreken de bewoners wat ze willen doen en dan wordt er gezocht naar vrijwilligerswerk of een andere vorm van dagbesteding. Sommigen werken in een keuken, of in een bar/kantine of doen vrijwilligerswerk in een verpleeghuis. De deelnemers aan het groepsgesprek zijn tevreden over hun dagbesteding en geven aan voorlopig niets anders te willen doen.

Voorzieningen

De deelnemers aan het gesprek geven aan makkelijk met de fiets naar de supermarkt of andere winkels te kunnen. Naar de supermarkt kunnen de bewoners uit Bussum ook lopend. Ook geven ze aan vaak met de bus naar hun activiteiten te gaan. Sommigen gaan met de taxibus. De bewoners in Bussum wonen vlakbij het station. De deelnemers die in het weekend naar hun familie gaan, gaan vaak met de trein. De woningen voor verstandelijk gehandicapten in Naarden liggen wat meer afgelegen. Ook die bewoners maken gebruik van het OV en van de fiets. Voor het uitkiezen van hun activiteiten en hun dagbesteding worden de deelnemers van het groepsgesprek bijgestaan door mensen van Sherpa. Hierover is men tevreden.

Activiteiten

De bewoners uit Bussum hebben naast hun dagbesteding ook (een aantal) activiteiten waar ze naar toe gaan. Elk seizoen bespreken ze met hun begeleiders welke activiteiten ze willen en kunnen ondernemen. De begeleiders geven aan dat ze de bewoners hierbij nog wel eens moeten afremmen omdat ze anders te veel activiteiten in de week hebben. Voorbeelden van activiteiten zijn een fotoclub, een handwerkclub, fitness, zwemmen, catechisatieles en countrydansen. Sommige activiteiten zijn in het buurthuis in Bussum maar voor andere activiteiten reizen de bewoners naar Hilversum of Laren. Sommige bewoners zeggen dat ze wat meer activiteiten in de buurt zouden willen doen, in bijvoorbeeld de Uitwijk of een ander buurthuis. Ook in Naarden zou het aanbod wat meer in de buurt mogen zijn.

3.4 Samenvatting en conclusies

Algemeen

Over het algemeen wordt het wonen in Bussum en Naarden als (zeer) prettig omschreven: het zijn rustige, groene en welvarende gemeenten. Vooral de wijken waar de grote, vrijstaande huizen staan, worden als rustig omschreven. Een gevaar dat hier vooral voor de oudere bewoners op de loer ligt is vereenzaming en gevoelens van onveiligheid. Ook de allochtonen die wij gesproken hebben, zijn tevreden over het wonen in Bussum. Uit het gesprek met de verstandelijk gehandicapten kwam naar voren dat de gehandicapten in Naarden wel in een erg rustige buurt wonen, die als 'slaapwijk' werd bestempeld.

Voorzieningen

Uit de gesprekken kwam naar voren dat de voorzieningen in Bussum voor de jongeren als onvoldoende wordt ervaren. Zowel de jongerenwerker, jeugdwerker en de allochtone ouders zagen hier voor de gemeente een investeringstaak. In Naarden werd melding gemaakt van een behoefte aan tieneropvang voor de midden en hoge inkomens en voor nachtelijk openbaar vervoer voor uitgaansmogelijkheden. Voor de rijkere ouderen uit Bussum zag men een leemte in het aanbod van luxere serviceflats. Voor de niet zo welgestelde ouderen zouden de gemeenten goedkopere ouderenwoningen moeten realiseren. Dit laatste geldt ook voor de gemeente Naarden. De verstandelijk gehandicapten in Bussum waren erg tevreden over hun kleinschalige woonvorm. De verstandelijk gehandicapten uit Naarden waren minder tevreden met hun woningen; zij zouden graag zien dat de gemeente ook kleinschalige woonvormen realiseert in hun gemeente. De allochtonen waren tevreden met hun ontmoetingsruimte. Voor de vrouwen staat vervanging van hun ontmoetingsruimte in de buurt hoog op de verlanglijst. Daarnaast gaven de allochtone ouderen aan dat ze in de toekomst graag een Islamitisch bejaardentehuis gerealiseerd zouden zien. Een ander aandachtspunt dat genoemd werd was het ontstaan van een zwarte school in Bussum. De gemeente of het rijk zou dit ter bevordering van de integratie moeten tegengaan.

Activiteiten

Het aanbod van activiteiten voor jongeren omschreef een aantal van onze respondenten in Bussum als te weinig. Huiswerkbegeleiding, ondersteuning school- en beroepskeuze, meer (gesubsidieerde) sportactiviteiten, meer uur voor jongerenwerk en jeugdwerk werden in Bussum genoemd als wensen. In Naarden is het aanbod voor jongeren in Tuindorp Keverdijk op peil. Voor de jongeren uit de andere wijken wordt minder geïnvesteerd. Voor de ouderen uit beide gemeenten geldt dat de deelname aan activiteiten onderhevig is aan een winterstop vanwege gevoelens van onveiligheid. De verstandelijk gehandicapten uit Naarden en Bussum zouden meer activiteiten in de buurt willen. Voor de verstandelijk gehandicapten uit Naarden geldt deze wens sterker dan voor die uit Bussum.

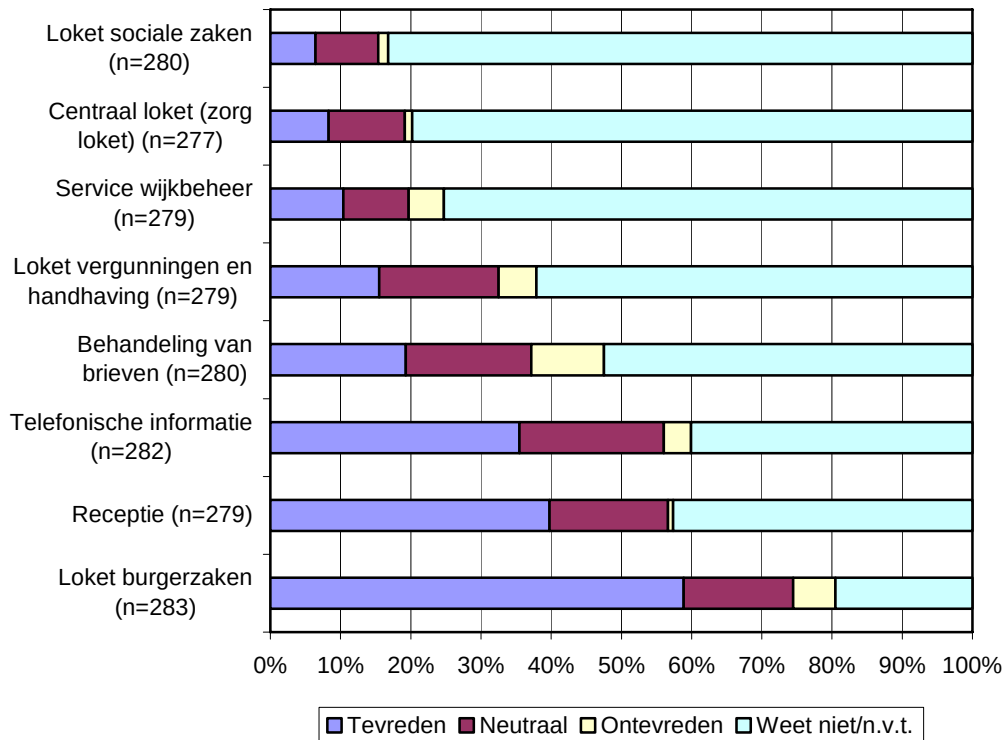
4 TEVREDENHEID, PARTICIPATIE EN INFORMATIE

De gemeente Bussum heeft een aantal extra vragen toegevoegd aan de vragenlijst. Het gaat over tevredenheid met de dienstverlening van de gemeente, participatie bij het gemeentelijk beleid en informatievoorziening. Deze vragen over tevredenheid en participatie zijn niet aan de bewoners van Naarden voorgelegd. De bewoners van Naarden is wel gevraagd naar hun mening over de wijze waarop zij graag zouden willen worden geïnformeerd door hun gemeente. Paragraaf 4.1 laat zien hoe de bewoners van Bussum denken over de verschillende diensten die de gemeente Bussum aanbiedt. Paragraaf 4.2 gaat in op de mogelijkheden die de gemeente Bussum biedt om de burgers meer te betrekken bij het gemeentelijk beleid, zoals het aanbieden van een internetpanel of een focusgroep. Paragraaf 4.3 gaat over de wijze waarop de burgers willen worden geïnformeerd door de gemeente. Deze paragraaf geldt voor zowel Naarden als Bussum. Paragraaf 4.4 geeft de hoofdpunten van dit hoofdstuk kort weer.

4.1 Tevredenheid met dienstverlening

De gemeente Bussum wil van haar bewoners weten in hoeverre zij tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente. De resultaten staan in figuur 4.1 en laten zich als volgt samenvatten: de bewoners van de wijken Spiegel en Bredius lijken niet vaak in aanraking te komen met de diensten die de gemeente Bussum biedt. Daar waar men wel in aanraking komt met de gemeente, zijn de bewoners overwegend positief. Dit geldt met name voor de dienstverlening van het loket burgerzaken, de receptie en het verschaffen van telefonische informatie. Een aandachtspunt vormt de behandeling van brieven door de gemeente Bussum. Hierbij zijn relatief veel mensen (10,4%) ontevreden over de dienstverlening.

Figuur 4.1 Dienstverlening gemeente Bussum

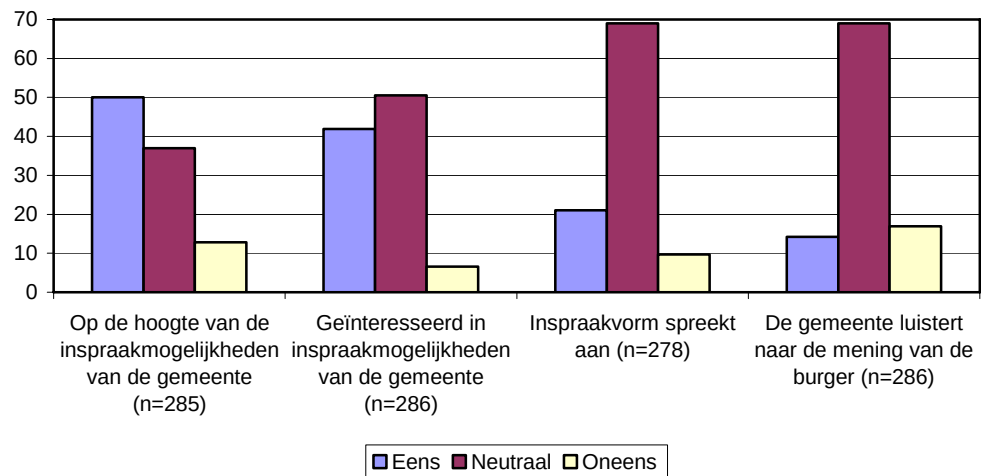

4.2 Participatie

De gemeente Bussum wil van haar bewoners weten hoe zij denken over de inspraakmogelijkheden die de gemeente biedt. De items die hierover zijn opgenomen in de vragenlijst gaan over de vraag of de bewoners op de hoogte zijn van de inspraakmogelijkheden, of zij erin geïnteresseerd zijn en of de geboden vorm hen aanspreekt. Daarnaast is de gemeente benieuwd naar de vraag in hoeverre de bewoners vinden dat de gemeente naar hen luistert.

Figuur 4.2 laat zien dat vijftig procent van de mensen die antwoord hebben gegeven op de vraag of zij op de hoogte zijn van de inspraakmogelijkheden die de gemeente biedt, zegt dit te zijn. Er is echter niet getoetst of dit daadwerkelijk ook zo is door bijvoorbeeld te vragen welke inspraakmogelijkheden dit dan zijn. Van de respondenten is 43 procent ook geïnteresseerd in de inspraakmogelijkheden van de gemeente. De resultaten laten voor het overige echter overwegend neutrale opvattingen zien. Dit betekent dat de bewoners waarschijnlijk niet weten wat onder inspraakmogelijkheden wordt verstaan en in welke vorm deze mogelijkheden worden aangeboden. Ook reageren de respondenten overwegend neutraal of niet positief op de vraag of men vindt dat de gemeente naar hen luistert.

Figuur 4.2 Burgerparticipatie gemeente Bussum

4.2.1 Internetpanel en focusgroepen

De gemeente heeft aangegeven de kwaliteit van de dienstverlening en de burgerparticipatie te willen verbeteren. Om de burger meer te betrekken bij het beleid van de gemeente, biedt de gemeente de mogelijkheid aan de bewoners om in de toekomst deel te nemen aan een internetpanel of een focusgroep. Aan de bewoners van de wijken Spiegel en Bredius is gevraagd of zij hier interesse in hebben. De resultaten staan in de volgende tabel.

Tabel 4.1 Burgerparticipatie: betrokken worden bij het beleid van de gemeente op het terrein van wonen, welzijn en zorg (n=277)

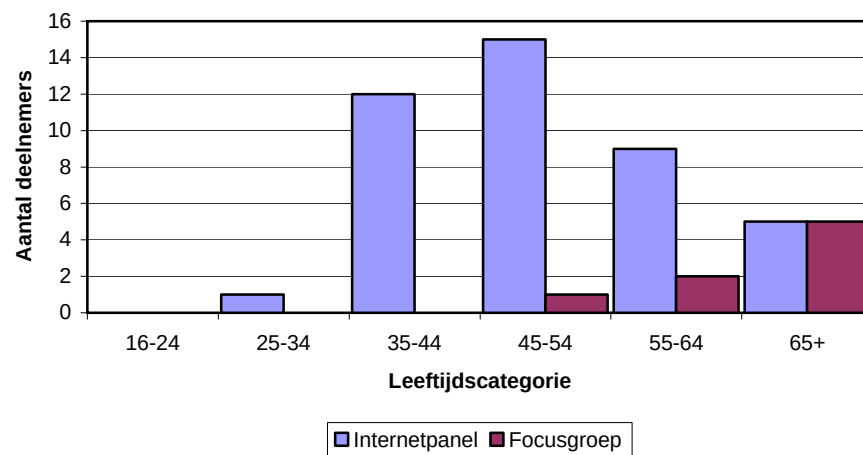
	Aantal	Percentage
Nee	141	51
Ja, alleen informatie ontvangen	86	31
Ja, meedoen in een internetpanel (e-mail)	42	15
Ja, meedoen aan een focusgroep (groepsgebesprek)	8	3
Totaal	277	100

Bron: Bewonersenquête Regioplan, 2006

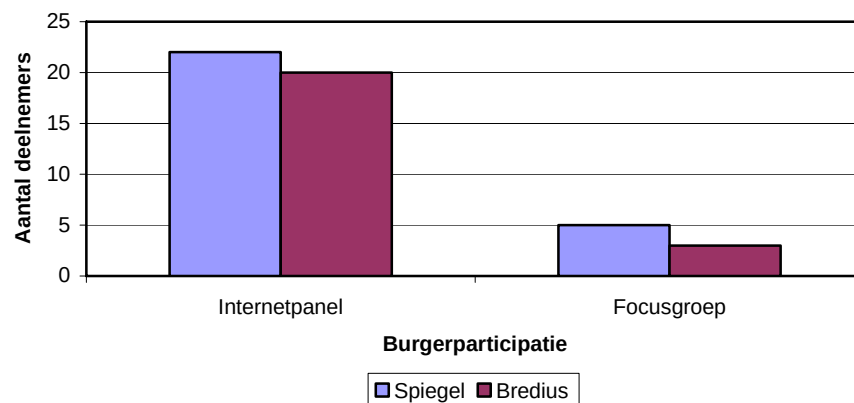
Uit de bovenstaande tabel wordt zichtbaar dat de meeste bewoners niet actief willen worden betrokken bij het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente. Wel wil 31 procent informatie ontvangen. In absolute zin hebben 49 mensen aangegeven mee te willen doen aan een internetpanel. Dit aantal is voldoende om een panel te kunnen vullen, als dit internetpanel het doel heeft te dienen als klankbordgroep. Als het doel is betrouwbare uitspraken te doen, is deze groep te klein. Tien mensen willen meedoen aan een focusgroep. Ook dit aantal is voldoende om een focusgroep te kunnen vormen. Deze aantallen wijken iets af van de gegevens in tabel 4.1. Dit komt doordat een aantal mensen na sluiting van de vragenlijst, de enquête alsnog

heeft toegestuurd. Zij hebben daarbij aangegeven mee te willen doen aan het internetpanel of focusgroep. Dit is alsnog meegenomen in de telling. Er is een nadere analyse uitgevoerd op een aantal kenmerken van de mensen die zich hebben opgegeven om deel te nemen aan het internetpanel en de focusgroep. Uit onderstaande figuren is af te lezen dat de focusgroep wordt gevuld met voornamelijk mensen van 65 jaar en ouder. De jongere doelgroep ontbreekt hier volledig. De leeftijd voor het internetpanel is beter verspreid, maar ook hier mist de gemeente de jongere doelgroep. Het internetpanel spreekt het meest aan bij de groep in de leeftijd tussen 35 en 65 jaar. De spreiding over de wijken Spiegel en Bredius is wel nagenoeg gelijk.

Figuur 4.3 Leeftijdsspreiding deelname internetpanel/focusgroepen

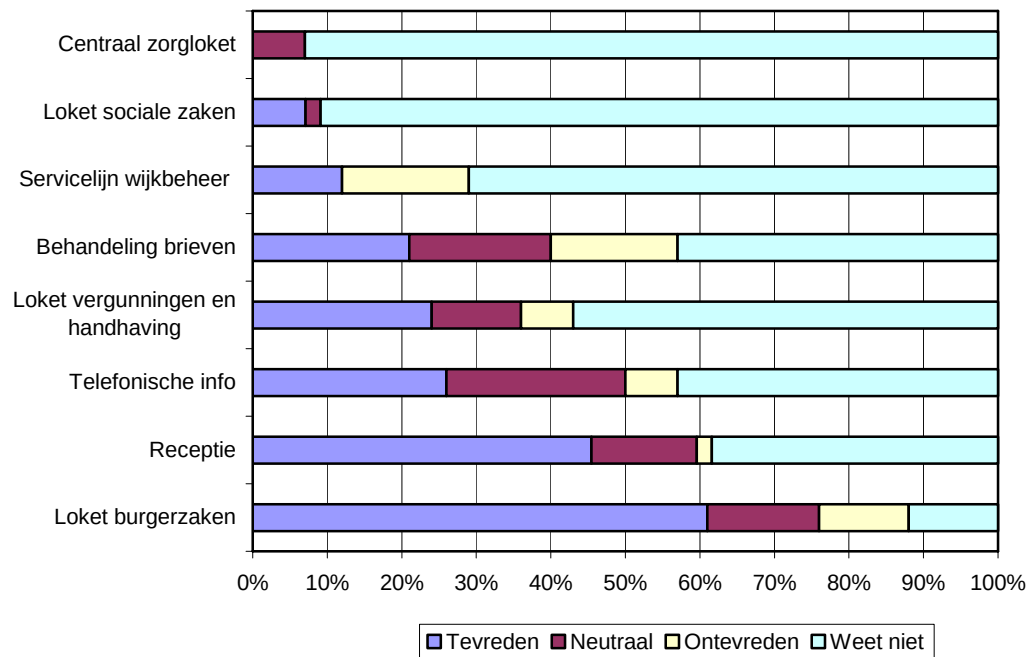
Figuur 4.4 Wijkspreading deelname internetpanel/focusgroep

Naast de leeftijd en de wijken is gekeken naar de relatie tussen tevredenheid en de mensen die zich hebben opgegeven voor het internetpanel en de focusgroep. Op deze manier kan de gemeente Bussum voor zichzelf beter

bepalen welke vragen zij willen stellen aan de mensen in het internetpanel en de focusgroep. Onderstaande figuren geven een beeld van de mening van de betrokken burgers over de verschillende vormen van dienstverlening.

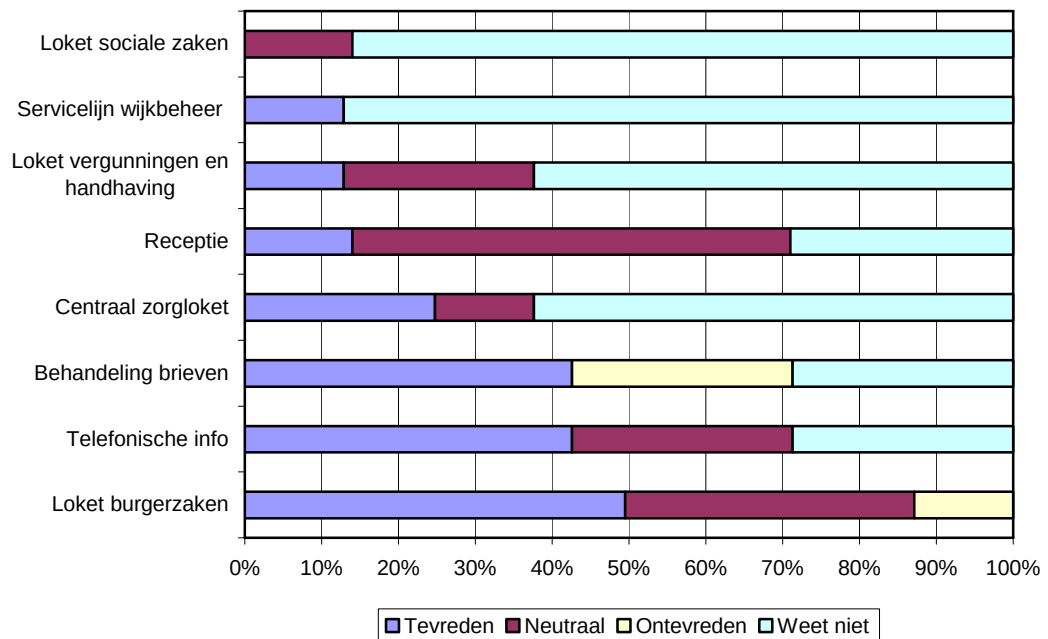
Figuur 4.5 Internetpanel

De mening van de mensen die zich hebben opgegeven voor het internetpanel komt overeen met het algemene beeld over de tevredenheid met de gemeentelijke diensten (zie figuur 4.1). Ook hier komt vooral een tevredenheid over het loket burgerzaken en de receptie naar voren. Veel mensen geven aan het niet te weten, waarschijnlijk doordat ze niet in aanraking komen met de desbetreffende dienst van de gemeente. Relatief veel mensen die zich hebben opgegeven voor het internetpanel, zijn ontevreden over de servicelijn van het wijkbeheer en de behandeling van brieven, maar ook over het loket burgerzaken, het loket vergunningen en handhaving en de telefonische informatie.

Als er wordt gekeken naar de algemene tevredenheid van de deelnemers aan het internetpanel over de totale dienstverlening van de gemeente Bussum, is 24 procent tevreden. Dit percentage zegt alleen weinig, aangezien veel mensen geen gebruik lijken te maken van een aantal diensten.

Figuur 4.6 Focusgroep

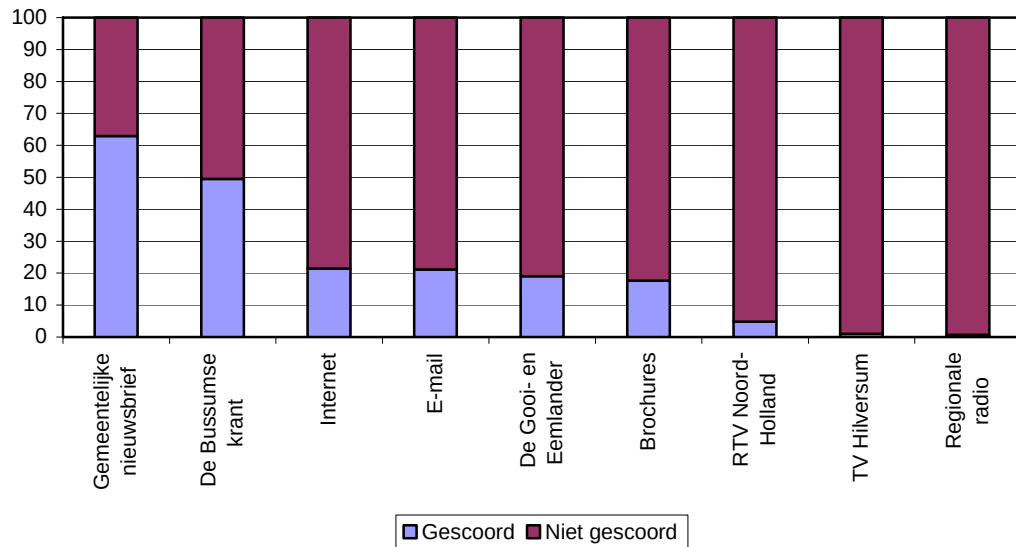
De mening van de mensen die zich hebben opgegeven voor deelname aan de focusgroepen wijkt iets af van de algemene mening van de bewoners uit de wijken Spiegel en Bredius (zie figuur 4.1). De mensen die aan de focusgroepen willen deelnemen, oordelen over het algemeen tevreden of neutraal over de diensten van de gemeente. Een aantal mensen is ontevreden over het loket burgerzaken en de behandeling van de brieven.

Als er wordt gekeken naar de algemene tevredenheid van de deelnemers aan de focusgroep over de totale dienstverlening van de gemeente Bussum, is 26 procent tevreden. Ook dit percentage zegt weinig aangezien veel mensen geen gebruik lijken te maken van een aantal diensten.

4.3 Informatievoorziening

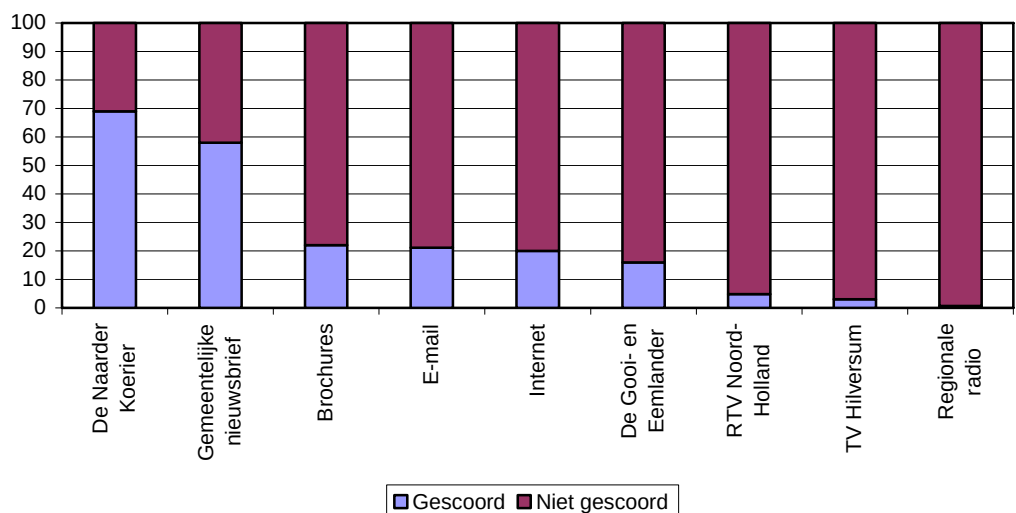
In de vragenlijst is de vraag opgenomen of de bewoners zich voldoende door de gemeenten geïnformeerd voelen over voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg. De bewoners van de twee Bussumse wijken (55%) geven iets meer dan Naarden (50%) aan zich voldoende geïnformeerd te voelen. Dit betekent ook dat veel mensen zich onvoldoende geïnformeerd voelen. Dit geldt voor achttien procent van de respondenten uit Bussum en 24 procent van de respondenten uit Naarden. De bewoners is ook gevraagd hoe zij door hun gemeente willen worden geïnformeerd over voorzieningen en diensten in hun omgeving. De resultaten zijn interessant om te laten zien, aangezien veel mensen hebben aangegeven wel informatie te willen ontvangen (zie tabel 4.1). Figuur 4.7 geeft weer op welke wijze het beste kan worden gecommuniceerd met de bewoners van de wijken Spiegel en Bredius. Figuur 4.8 laat dit zien voor de bewoners van Naarden.

Figuur 4.7 Informatie over voorzieningen en diensten in Bussum via...

De bewoners geven aan dat het meest wenselijk is informatie te ontvangen via een gemeentelijke nieuwsbrief of via het huis-aan-huisblad 'de Bussumse krant'. De wijkmonitor die eind 2005 is uitgevoerd bij de wijken Centrum en Eng, laten dezelfde resultaten zien.

Figuur 4.8 Informatie over voorzieningen en diensten in Naarden via...

De bewoners van de gemeente Naarden geven net als Bussum de voorkeur aan informatie via het huis-aan-huisblad ('de Naarder Koerier') en een gemeentelijke nieuwsbrief. Informatie via brochures, e-mail, internet en het regionale dagblad vindt ongeveer twintig procent van de bewoners een mogelijkheid. Al deze methoden ontlopen elkaar niet veel. Informatie via de televisie of radio vinden de mensen over het algemeen niet wenselijk.

4.4 Samenvatting en conclusies

In deze paragraaf volgt een kort overzicht van de belangrijkste resultaten.

- De meeste bewoners van de wijken Spiegel en Bredius lijken niet vaak in aanraking te komen met de diensten die de gemeente Bussum biedt. Daar waar men wel in aanraking komt met de gemeente, zijn de bewoners overwegend positief. Dit geldt met name voor de dienstverlening van het loket burgerzaken, de receptie en het verschaffen van telefonische informatie. Een aandachtspunt vormt de behandeling van brieven door de gemeente Bussum. Relatief veel mensen (10,4%) zijn ontevreden over deze vorm van dienstverlening.
- Van de burgers zegt 50 procent op de hoogte te zijn van de inspraakmogelijkheden van de gemeente en zegt 43 procent geïnteresseerd te zijn. Aangezien de bewoners bij de inspraakmogelijkheden overwegend neutrale antwoorden hebben gegeven en de inspraakmogelijkheden van de gemeente niet zijn getoetst, kan getwijfeld worden over de vraag of de bewoners daadwerkelijk weten welke inspraakmogelijkheden de gemeente Bussum biedt.
- Een actieve inspraak in het beleid willen de meeste burgers niet (82%). Een internetpanel en een focusgroep kunnen wel worden gevuld, aangezien hier genoeg respondenten op hebben gereageerd. Het internetpanel is groot genoeg om te dienen als klankbordgroep, maar te klein voor betrouwbare uitspraken. Ook moet hierbij rekening worden gehouden met het feit dat de focusgroep gevuld is met voornamelijk ouderen. Het internetpanel is voornamelijk gevuld met wijkbewoners tussen de 35 en 65 jaar. Dit heeft invloed op de vragen die de gemeente kan stellen aan het internetpanel en de focusgroep. Het internetpanel komt qua mening over de diensten van de gemeente overeen met de mening van alle bewoners van de wijken Spiegel en Bredius. De mensen die deelnemen aan de focusgroep wijken iets af van het algemene beeld. Zij zijn overwegend positief en neutraal. De mensen uit de focusgroep zijn alleen meer negatief over het loket burgerzaken en de behandeling van de brieven.
- De bewoners willen graag op de hoogte worden gehouden van het beleid van de gemeente. Het liefst ontvangen zij informatie via een gemeentelijke nieuwsbrief of een huis-aan-huisblad.

5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In de tweede helft van 2005 heeft Regioplan Beleidsonderzoek voor de gemeente Bussum in het kader van het WWZ-uitvoeringsprogramma, een wijkmonitor ontwikkeld en uitgevoerd in de wijken Centrum en Eng.

Na de zomer van 2006 heeft Regioplan Beleidsonderzoek voor de overige twee Bussumse wijken, Bredius en Spiegel, een wijkmonitor uitgevoerd. Ook de gemeente Naarden heeft besloten een wijkmonitor uit te voeren in de gehele gemeente. De wijkmonitor bestond uit:

- een enquête houden onder een steekproef van bewoners;
- telefonische interviews afnemen bij sleutelfiguren;
- groepsgesprekken houden met allochtonen en één groepsgesprek met verstandelijk gehandicapten uit Bussum en Naarden.

- Tevredenheid De onderzoeksvragen die bij de wijkmonitor zijn gesteld, luiden:
1. Wat is de tevredenheid van de wijkbewoners met de wijk en het huidige aanbod aan voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg?
 2. In hoeverre is er sprake van hiaten in het aanbod op het terrein van wonen, zorg en welzijn?
 3. Welke aspecten zijn voor wijkbewoners belangrijk om naar eigen inzicht en tevredenheid zelfstandig te kunnen blijven wonen in de eigen wijk/woning, onderverdeeld in de categorieën basale behoeften en preferenties?
- Participatie Voor de onderwerpen 'tevreden klanten' en 'participerende burgers' moest het onderzoek inzicht geven in:
4. de betrokkenheid van de burgers bij het beleid;
 5. de tevredenheid over de gemeentelijke dienstverlening;
 6. de mogelijke relatie tussen tevredenheid en participatie;

In de voorgaande hoofdstukken hebben we de resultaten van de onderzoeksactiviteiten gepresenteerd. In dit hoofdstuk beantwoorden we de onderzoeksvragen en besluiten we met aanbevelingen.

5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

- 1 *Wat is de tevredenheid van de wijkbewoners met de wijk en het huidige aanbod aan voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg?*
- Wonen De bewoners van de Bussumse wijken Spiegel en Bredius en van de vier Naardense wijken zijn over het algemeen (zeer) tevreden over het woon- en leefklimaat van hun wijk. De bewoners van Naarden zijn over de gehele linie iets minder tevreden dan de bewoners van Bussum. In Naarden is er namelijk

	<p>meer verschil in tevredenheid tussen de verschillende wijken te onderscheiden. Dit hangt ons inziens samen met het karakter van de ondervraagde wijken: Bredius en Spiegel zijn welvarende wijken, waar de tevredenheid hoog is. In Naarden is ook Tuindorp Keverdijk bevraagd waar mensen met een lagere sociaaleconomische status wonen. De tevredenheid van mensen wordt mede bepaald door de eigen (financiële) mogelijkheden die men heeft en die zijn in Tuindorp Keverdijk lager.</p> <p>Aspecten die van belang zijn voor de tevredenheid van de bewoners met het woonklimaat zijn de groenvoorzieningen, het gevoel van veiligheid, de sfeer in de wijk en de bereikbaarheid met eigen vervoer.</p>
Welzijn	<p>Per WMO-veld is uitgevraagd of de bewoners op de hoogte zijn van het aanbod van voorzieningen voor het betreffende WMO-veld, of men er gebruik van maakt en of men er tevreden over is. Opvallend is dat men slecht op de hoogte is van het aanbod/de aanwezigheid van voorzieningen. Mensen die aangeven gebruik te maken van voorzieningen, zijn over de meeste WMO-velden neutraal tot (zeer) tevreden. Over de speelplekken in beide gemeenten heeft een deel zich negatief uitgelaten: veertien procent van de bewoners uit Bussum en twaalf procent van de bewoners uit Naarden is hier ontevreden over. Uit het groepsgesprek met de allochtonen kwam naar voren dat men negatief is over het ontstaan van een zwarte school.</p>
Zorg	<p>Het best is men op de hoogte van het aanbod van voorzieningen voor het zesde veld: het verlenen van individuele voorzieningen. Over de maaltijdvoorzieningen en vervoersvoorzieningen geeft men een neutraal oordeel.</p>
Wonen	<p><i>2 In hoeverre is er sprake van hiaten in het aanbod op het terrein van wonen, welzijn en zorg?</i></p> <p>Op het gebied van wonen zijn een aantal hiaten dan wel wensen voor de toekomst uit dit onderzoek naar voren gekomen. Ten eerste wordt huisvesting voor jongeren/starters in zowel Naarden als Bussum als onvoldoende ervaren. Wachttijden voor jongeren die zelfstandig willen gaan wonen, zijn lang en men wijkt daarom uit naar bijvoorbeeld Hilversum en Almere. Daarnaast zijn in het onderzoek hiaten genoemd in de ouderenhuisvesting. Enerzijds werd melding gemaakt van een tekort aan betaalbare ouderenhuisvesting voor de groep ouderen die het financieel niet breed hebben. Anderzijds zag men voor de welgestelde, grootbehuiste ouderen een hiaat in het aanbod: voor deze groep zouden juist luxe serviceflats moeten worden aangeboden. De allochtone ouderen willen graag naar een islamitisch bejaardenhuis gaan als zij niet meer zelfstandig kunnen wonen. In de gemeente Naarden missen de professionals en de verstandelijk gehandicapten goede huisvesting voor verstandelijk gehandicapten. Er is behoefte aan moderne, aangepaste kleinschalige woonvormen.</p> <p>Een belangrijk aandachtspunt voor zowel Naarden als Bussum is dat bijna alle mensen die afhankelijk zijn van een hulpmiddel (rolstoel, rollator), hebben aangegeven zich niet veilig te kunnen voortbewegen in hun directe woonomgeving. Ook laat de toegankelijkheid tot openbare voorzieningen volgens hen te wensen over.</p>

Welzijn	Voor de doelgroep jongeren wordt door de respondenten van de vragenlijst en de gesproken professionals een aantal voorzieningen gemist: speelplekken, (sport)activiteiten en bijvoorbeeld (meer) begeleiding vanuit jeugdwerk. Het aanbod van activiteiten voor ouderen verschilt per wijk. We hebben geen geluiden gehoord van hiaten in het aanbod. Het feit dat veel ouderen in de herfst en winter niet meer deelnemen aan activiteiten, kwam wel duidelijk in het onderzoek naar voren. De ontmoetingsruimten en de taallessen voor allochtonen beïnvloeden het welzijn en welbevinden van de allochtonen positief, met name het welzijn en welbevinden van de allochtone vrouwen. Er ligt vanuit deze laatste groep een sterke wens voor vervanging van hun ontmoetingsruimte als deze moet worden gesloten.
Zorg	De bekendheid van de zorgvoorzieningen is in beide gemeenten niet groot. In Naarden is de bekendheid met de zorgvoorzieningen lager dan in Bussum. Tegelijkertijd is er een klein percentage (4%) bewoners van Naarden die aangeven zorgvoorzieningen te missen die zij wel zien als hun basale behoeften. Het gaat hier om voorzieningen als huishoudelijke zorg, verpleging en persoonsgebonden voorzieningen.
	<i>3 Welke aspecten zijn voor wijkbewoners belangrijk om naar eigen inzicht en tevredenheid zelfstandig te kunnen blijven wonen in de eigen wijk/woning, onderverdeeld in de categorieën basale behoeften en preferenties?</i>
Basale behoeften	Veruit de meeste respondenten uit Bussum (94%) en uit Naarden (92%) geven aan geen voorzieningen te missen voor hun basale behoeften. De mensen uit Naarden en Bussum die wel aangaven 'basale' voorzieningen te missen, zagen hiaten in het aanbod van winkels en zorgvoorzieningen zoals huishoudelijke zorg, verpleging en persoonsgebonden voorzieningen. De mensen uit Bussum misten vooral speelvoorzieningen. Ongeveer een derde van de bewoners van zowel Naarden als Bussum geeft aan voorzieningen te missen die het dagelijks leven prettiger maken, de zogenoemde preferenties.
Preferenties	In Bussum mist men vooral speelplekken. In Naarden scoort de categorie 'winkels, postkantoor, bank' hoog. De begrenzing van basale behoeften en preferenties is moeilijk vast te leggen en ligt voor iedereen anders. Zoals uit de resultaten blijkt, maakt voor sommigen het aanbod van winkels en speelplekken deel uit van de basale behoeften en voor anderen van preferenties. Dit is uiteraard ook ingegeven door persoonlijke omstandigheden als mobiliteit. De gemeenten zelf zouden in hun beleidsontwikkeling na kunnen gaan wat zij als basale behoeften en preferenties zien, en willen aanbieden aan hun bewoners.
	<i>4-6 In welke mate zijn de burgers tevreden over de dienstverlening? Wat is de mate van participatie bij het gemeentelijk beleid? Hoe willen burgers geïnformeerd worden over het beleid?</i>
Tevredenheid	Ten eerste kan geconcludeerd worden dat de bewoners van Bredius en Spiegel niet vaak in aanraking komen met de diensten van de gemeente Bussum. Waar dit wel gebeurt, zijn zij overwegend positief. Er zijn echter wel negatieve geluiden te horen over de afhandeling van brieven.

Participatie	Het merendeel (82%) van de respondenten wil geen actieve inspraak in gemeentelijk beleid. De focusgroep en het internetpanel kunnen wel worden gevuld. Hierin zullen de oudere bewoners echter wel oververtegenwoordigd zijn.
Informatie	De bewoners willen wel graag op de hoogte worden gehouden van het gemeentelijk beleid. Dit zou door middel van een gemeentelijke nieuwsbrief of huis-aan-huisblad moeten gebeuren. De allochtonen die deelnamen aan de groepsgesprekken vonden informatievoorziening door een contactpersoon binnen hun gemeenschap het meest effectief.

5.2 Tot slot

In de vorige paragraaf hebben we de onderzoeksvragen beantwoord. In deze laatste paragraaf gaan we op een aantal bevindingen nader in.

Jongeren	Net als uit de wijkmonitor van vorig jaar, komen ook dit jaar de jongeren als aandachtspunt uit het onderzoek. Men ziet enerzijds hiaten in het voorzieningenaanbod voor jongeren en daarnaast wordt in sommige wijken melding gemaakt van overlast door jongeren. Net als vorig jaar echter, zijn de jongeren zelf niet (voldoende) aan het woord gekomen. De vragenlijst is nauwelijks door deze groep ingevuld. Om zicht te krijgen op de behoeften van jongeren zelf op het gebied van (sport)activiteiten, huisvesting en bijvoorbeeld ondersteuning, zouden de gemeenten Naarden en Bussum alsnog moeten proberen met de jongeren zelf in gesprek te komen. Het platform van jongeren dat actief is in Naarden zou voor Bussum een initiatief kunnen zijn om te kopiëren. Voor Naarden zou het platform een plek kunnen zijn om de onderzoeksbevindingen van de wijkmonitor te toetsen.
Ouderen	Op basis van het onderzoek kan worden gesteld dat een deel van de groep ouderen in Naarden en Bussum onzichtbaar is voor de professionals en de gemeente. Van de welgestelde ouderen uit zowel Naarden en Bussum komen vrijwel geen hulpvragen richting het ouderenwerk. Omdat zij in grote huizen wonen en niet altijd hun kinderen meer in de buurt hebben wonen, vermoeden verschillende professionals wel dat er gevoelens van vereenzaming en onveiligheid spelen of kunnen gaan spelen in de toekomst. Deze vermoedens worden door de resultaten van de enquête op het eerste gezicht niet bevestigd: over het algemeen geeft men aan tevreden te zijn met de contacten in de buurt en zich prettig te voelen in de wijk. Gezien het feit dat deze groep in de toekomst ouder wordt, is het voor de gemeenten van belang deze groep wel in het vizier te krijgen. De focusgroep zou een mogelijke eerste ingang hiervoor zijn omdat het juist de oudere bewoners zijn die aangeven betrokken te willen worden bij de ontwikkeling van het gemeentelijk beleid. Maar ook kan gedacht worden aan de ingang van de WMO-adviesraden.
Allochtonen	Omdat de allochtonen vorig jaar ondervertegenwoordigd waren in de respons van de enquête, is dit jaar besloten een groepsgesprek met deze doelgroep te houden. De opkomst en het enthousiasme over het groepsgesprek was groot

	<p>en men vroeg of dit nu vaker plaats zou gaan vinden. Van dit enthousiasme en deze betrokkenheid kunnen de gemeenten gebruikmaken in de toekomst als zij burgers meer willen laten participeren bij beleidsontwikkeling. Het benaderen van allochtonen via contactpersonen heeft goed gewerkt. Om zicht te krijgen op de tevredenheid en behoeften van de Turkse gemeenschap stellen we voor de toekomst dezelfde werkwijze voor.</p>
Verstandelijk	Ook de instanties die verstandelijk gehandicapten begeleiden en
Gehandicapten	<p>ondersteunen, waren enthousiast over het initiatief van de gemeenten om in gesprek te komen met de gehandicapten (en hun begeleiders). Vanwege organisatorische redenen hebben we het gesprek gehouden op de Bloemhof van Sherpa, maar ook Stichting Philadelphia heeft expliciet aangegeven graag aan het onderzoek mee te werken. Van deze betrokkenheid kunnen de gemeenten in de toekomst uiteraard ook gebruikmaken.</p>
Informatie	<p>Uit de enquête kwam duidelijk naar voren dat zowel de bewoners uit Bussum als uit Naarden niet goed op de hoogte zijn van het voorzieningenaanbod. Als dit voorzieningen zijn waar mensen (nog) helemaal geen gebruik van willen of moeten maken, hoeft dat geen probleem te vormen. Het is uiteraard wel een probleem als voorzieningen onvoldoende bekend zijn bij de doelgroep. We zagen dat dit het geval was voor een klein percentage bewoners voor zorgvoorzieningen die zij wel als basale behoeften omschreven. In het algemeen, maar zeker ook juist voor deze groep, moeten beide gemeenten op zoek naar een effectievere wijze van informatievoorziening.</p>
Participatie	<p>Het animo om actief te willen worden betrokken bij het beleid, was niet hoog. Hiertegenover staat echter wel een hoge respons op de enquête en een grote bereidheid om aan de groepsgesprekken deel te nemen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de betrokkenheid van de bewoners uit beide gemeenten met hun woonomgeving wel groot is. Daarnaast zagen we dat mensen niet goed zijn geïnformeerd over wat er in de gemeente is en speelt. Misschien dat als bewoners meer op de hoogte zijn van wat er precies speelt op gemeentelijk niveau dat zij zich meer aangesproken dan wel toegerust voelen om actiever te worden betrokken bij de ontwikkeling van het beleid.</p>

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Vragenlijst Bussum

Bewonersenquête Bussum

voor de wijken Spiegel en Bredius

Over deze vragenlijst

De gemeente Bussum is onlangs gestart met het ontwikkelen van een wijkmonitor voor de wijken Spiegel en Bredius.

De gemeente wil hiermee inzicht verkrijgen in de behoefte van wijkbewoners op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Dit is in het kader van de voorbereiding op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning die in 2007 van kracht wordt. We willen graag van de bewoners van de wijken Spiegel en Bredius weten wat zij van de wijk vinden, wat ze van de voorzieningen in de Bussumse wijken vinden en hoeveel gebruik ze daarvan maken. Daarom hebben wij u deze vragenlijst gestuurd.

Wilt u deze vragenlijst voor **19 november 2006** invullen en in de antwoordenvolp (u hoeft geen postzegel te plakken) terugsturen naar Regioplan Beleidsonderzoek te Amsterdam?

Iedereen die de vragenlijst volledig invult en terugstuurt, maakt kans op een cadeaubon. Onder de inzenders worden namelijk per wijk vijf cadeaubonnen verloot. Als u kans wilt maken op zo'n cadeaubon, kunt u aan het eind van de vragenlijst uw naam en adresgegevens opschrijven. Deze gegevens worden niet gebruikt bij de verwerking van de gegevens: de vragenlijsten worden anoniem verwerkt. Dit betekent dat er in de eindrapportage van dit onderzoek geen persoonsgegevens van u zullen komen te staan.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 15 minuten in beslag nemen.

Als u vragen heeft, kunt u op dinsdag en vrijdag tussen 10.00 en 12.00 bellen met Mariëlle Plochg van Regioplan Beleidsonderzoek op 020-5315385.

Instructie bij het invullen

Deze vragenlijst wordt door een computer gelezen. Daarom is het belangrijk dat:

- u een duidelijk kruisje zet in het vakje van uw keuze (het vakje niet helemaal inkleuren).
- u slechts één antwoord per vraag geeft, tenzij anders is aangegeven;
- u geen kruisjes zet, wanneer u niets hoeft in te vullen;
- de vragenlijst ingevuld wordt met een zwarte of blauwe pen;
- u binnen de vakken/blokken schrijft;
- de vragenlijst niet kreukt;

Hieronder staat een voorbeeld:

Hoe tevreden bent u met ...?

Tevreden

☒

Neutraal

☐

Ontevreden

☐

Weet ik niet/n.v.t

☐

Als u het verkeerde antwoord heeft aangekruist, dan kunt u dit verbeteren door het goede antwoord helemaal in te kleuren zoals in het onderstaande voorbeeld:

Hoe tevreden bent u met ...?

Tevreden

☒

Neutraal

☐

Ontevreden

☒

Weet ik niet/n.v.t

☐

Als u ergens niet duidelijk positief of negatief over bent, kruist u dan het antwoord 'neutraal' aan. Als u het antwoord niet weet omdat bijvoorbeeld de situatie niet is voorgekomen, kruist u dan het antwoord 'weet niet/n.v.t.' aan. Het is belangrijk dat u altijd probeert een antwoord te kiezen.

Niet alle vragen moeten door iedereen worden ingevuld.

Als achter gekozen antwoord een pijltje staat (bijvoorbeeld → **ga door naar vraag 12**) dan kunt u verder gaan bij vraag 12.

DEEL A: TEVREDENHEID MET WOON- EN LEEFKLIMAAT IN DE WIJK

1. Hoe lang woont u in Bussum?

- ☐ Korter dan twee jaar
- ☐ Twee tot vijf jaar
- ☐ Vijf tot tien jaar
- ☐ Tien jaar of langer

2. Hoe lang woont u in uw huidige woning?

- ☐ Korter dan twee jaar
- ☐ Twee tot vijf jaar
- ☐ Vijf tot tien jaar
- ☐ Tien jaar of langer

3. Wat is uw postcode? (vier cijfers en twee letters invullen s.v.p.)

--	--	--	--	--	--

4. In welke wijk woont u?

- ☐ Spiegel
- ☐ Bredius

5. Hoe lang woont u in deze wijk?

- ☐ Korter dan twee jaar
- ☐ Twee tot vijf jaar
- ☐ Vijf tot tien jaar
- ☐ Tien jaar of langer

6. Bent u over het algemeen tevreden met uw wijk?

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Hieronder staat een lijstje met onderwerpen die leven in de wijk. Kunt u van ieder aspect aangeven of u er positief of negatief over bent?

	Positief	Neutraal	Negatief
1. Algemeen gevoel van veiligheid in de wijk	☐	☐	☐
2. Aanwezigheid van groenvoorzieningen	☐	☐	☐
3. Onderhoud/beheer van groenvoorzieningen	☐	☐	☐
4. Verkeersveiligheid algemeen	☐	☐	☐
5. Verkeersveiligheid voor automobilisten	☐	☐	☐
6. Verkeersveiligheid voor fietsers	☐	☐	☐
7. Verkeersveiligheid voor voetgangers	☐	☐	☐
8. Bereikbaarheid met eigen vervoer	☐	☐	☐
9. Bereikbaarheid met openbaar vervoer	☐	☐	☐
10. Parkeermogelijkheden in de wijk	☐	☐	☐
11. Sfeer in de wijk	☐	☐	☐
12. Onderhoud van openbare ruimte (trottoirs e.d.)	☐	☐	☐
13. Aanwezigheid van zwerfvuil	☐	☐	☐

8. Voelt u zich wel eens onveilig in uw wijk?

- ☐ Ja
☐ Nee → *ga door naar vraag 9*

8.a Waardoor voelt u zich wel eens onveilig? (kruis de voor u belangrijkste aan; maximaal 3 antwoorden)

- ☐ Verkeer
☐ Groenvoorzieningen
☐ Hangjongeren
☐ Groepen mensen
☐ Zwerfvuil
☐ Geluidsoverlast
☐ Slechte verlichting
☐ Wijk is slecht begaanbaar voor rollators, rolstoelen, kinderwagens
☐ Hondenpoep
☐ Anders, nl.:

9. Bent u gehecht aan uw wijk?

- ☐ Ja
☐ Nee
☐ Neutraal

10. Hoe typeert u de contacten die u in de buurt heeft?

- ☐ Overwegend goede contacten (we komen regelmatig bij elkaar over de vloer)
☐ Overwegend neutrale contacten (we groeten elkaar/maken soms een praatje)
☐ Overwegend bijna of helemaal geen contact
☐ Overwegend slechte contacten (er is sprake van een conflict)

11. Bent u tevreden over de contacten die u in de buurt heeft?

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Weet ik niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐

DEEL B: TEVREDENHEID AANBOD VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

Deze vragen gaan over de aanwezigheid van voorzieningen in de wijk en uw gebruik daarvan.

B1 SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID

12. Kunt u hieronder per voorziening aangeven of u weet of deze voorziening in uw wijk aanwezig is?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Speelplekken voor kinderen (bijv. speeltuinen)	☐	☐	☐
2. Ontmoetingsplekken (bijv. wijkontmoetingscentra, buurthuizen etc.)	☐	☐	☐
3. Sportaccommodaties	☐	☐	☐
4. Bezorgdienst (voor bijv. bezorgen van eten, medicijnen en stomerij)	☐	☐	☐
5. Wijkbeheerder	☐	☐	☐
6. Buurtbudget (bijv. geld om buurt op te knappen op initiatief van de bewoners)	☐	☐	☐

13. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in de wijk?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Speelplekken voor kinderen (bijv. speeltuinen)	☐	☐	☐	☐
2. Ontmoetingsplekken (bijv. wijkontmoetingscentra, buurthuizen etc.)	☐	☐	☐	☐
3. Sportaccommodaties	☐	☐	☐	☐
4. Bezorgdienst (bijv. voor bezorgen van eten, medicijnen en stomerij)	☐	☐	☐	☐
5. Wijkbeheerder	☐	☐	☐	☐
6. Buurtbudget	☐	☐	☐	☐

14. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeervredenv	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeervredenv	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B2 ONDERSTEUNING BIJ DE OPVOEDING

15. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk/dorp)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Peuterspeelzaal	☐	☐	☐
2. Kinderopvang (crèche)	☐	☐	☐
3. Naschoolse opvang	☐	☐	☐
4. Jeugdhulpverlening (Jeugdzorg)	☐	☐	☐
5. Jongerenwerk	☐	☐	☐
6. Gezins- en opvoedingsondersteuning (cursussen, individuele gesprekken)	☐	☐	☐

16. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in uw gemeente (wijk)

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Peuterspeelzaal	☐	☐	☐	☐
2. Kinderopvang (crèche)	☐	☐	☐	☐
3. Naschoolse opvang	☐	☐	☐	☐
4. Jeugdhulpverlening (Jeugdzorg)	☐	☐	☐	☐
5. Jongerenwerk	☐	☐	☐	☐
6. Gezins- en opvoedingsondersteuning	☐	☐	☐	☐

17. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeervredenv	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeervredenv	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B3 INFORMATIE EN ADVIES

18. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Ouderenadviseur	☐	☐	☐
2. Zorgloket	☐	☐	☐
3. Inburgeringsloket/allochtove intermediairs	☐	☐	☐
4. Cliëntondersteuning (hulp bij zorgaanvraag, formulieren invullen e.d.)	☐	☐	☐

19. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in de wijk?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Ouderenadviseur	☐	☐	☐	☐
2. Zorgloket	☐	☐	☐	☐
3. Inburgeringsloket/allochtone intermediairs	☐	☐	☐	☐
4. Cliëntondersteuning	☐	☐	☐	☐

20. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeet tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeet ontevreden	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B4 VOORZIENINGEN VOOR MANTELZORG EN VRIJWILLIGERSWERK

21. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk/dorp)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Vrijwilligerscentrale	☐	☐	☐
2. Steunpunt mantelzorg	☐	☐	☐

22. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in de wijk?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Vrijwilligerscentrale	☐	☐	☐	☐
2. Steunpunt mantelzorg	☐	☐	☐	☐

23. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeet tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeet ontevreden	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B5 BEVORDEREN DEELNAME

24. Bent u afhankelijk van een hulpmiddel (zoals rolstoel, rollator etc..) om zich voort te bewegen in uw woonomgeving?

- ☐ Ja
☐ Nee → *ga door naar vraag 27*

25. Bent u in staat om zich in uw woonomgeving (uw wijk/gemeente) op een veilige manier voort te bewegen?

(Denk hierbij aan trottoirs, drempels)

- ☐ Ja
☐ Nee

26. Heeft u gemakkelijk toegang tot alle openbare ruimten (zoals bibliotheek, gemeentehuis, opstaphaltes voor openbaar vervoer) in uw gemeente?

- ☐ Ja
☐ Nee

B6 VERLENEN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN

27. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig/beschikbaar zijn in uw gemeente (wijk)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Maaltijdvoorzieningen	☐	☐	☐
2. Sociale alarmering	☐	☐	☐
3. Vervoersvoorzieningen (zoals Wvg vervoer, taxibusjes, taxipas)	☐	☐	☐
4. Maatschappelijk werk	☐	☐	☐
5. Psychosociale hulpverlening	☐	☐	☐
6. Begeleiding zelfstandig wonen	☐	☐	☐
7. Woningaanpassing	☐	☐	☐

28. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in uw gemeente (wijk)?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Maaltijdvoorzieningen	☐	☐	☐	☐
2. Sociale alarmering	☐	☐	☐	☐
3. Vervoersvoorzieningen (zoals Wvg vervoer, taxibusjes, taxipas)	☐	☐	☐	☐
4. Maatschappelijk werk	☐	☐	☐	☐
5. Psychosociale hulpverlening	☐	☐	☐	☐
6. Begeleiding zelfstandig wonen	☐	☐	☐	☐
7. Woningaanpassing	☐	☐	☐	☐

29. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B7 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

30. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Slachtofferhulp	☐	☐	☐
2. Opvang voor dak- en thuislozen	☐	☐	☐
3. Opvang voor vrouwen	☐	☐	☐
4. Verslavingszorg	☐	☐	☐
5. Crisismeldpunt geestelijke gezondheidszorg	☐	☐	☐
6. GGD Gooi/Vechtstreek	☐	☐	☐

31. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in uw gemeente (wijk)?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Slachtofferhulp	☐	☐	☐	☐
2. Opvang voor dak- en thuislozen	☐	☐	☐	☐
3. Opvang voor vrouwen	☐	☐	☐	☐
4. Verslavingszorg	☐	☐	☐	☐
5. Crisismeldpunt geestelijke gezondheidszorg	☐	☐	☐	☐
6. GGD Gooi/Vechtstreek	☐	☐	☐	☐

32. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeer tevreden

☐

Tevreden

☐

Neutraal

☐

Ontevreden

☐

Zeer ontevreden

☐

Weet ik niet/n.v.t

☐

DEEL C: BEHOEFTE EN WENSEN

33. Mist u voorzieningen om (zelfstandig) te kunnen wonen? (Het gaat hier om voorzieningen die voor u van belang zijn om goed te kunnen functioneren en/of die in uw overweging een rol spelen om te blijven wonen in uw wijk)

☐ Ja

☐ Nee → ga door naar vraag 35

34. Kunt u aankruisen welke hulp/voorzieningen u echt nodig heeft om (zelfstandig) te kunnen wonen? (Het gaat hier om voorzieningen die voor u van belang zijn om goed te kunnen functioneren en/of die in uw overweging een rol spelen om te blijven wonen in uw wijk) (meer antwoorden mogelijk)

☐ Kinderopvang

☐ Scholen

☐ Winkels

☐ Huishoudelijke hulp en mantelzorg/hulp van vrijwilligers (schoonmaken, strijken, boodschappen etc.)

☐ Verpleging en verzorging aan huis (hulp bij wassen, aankleden, medicatie etc.)

☐ WVG-vervoer

☐ Dagbesteding/dagopvang

☐ Aanpassingen van de woning en/of persoonsgebonden voorzieningen (bijv. traplift, verhoogd toilet, rolstoel, rollator)

☐ Anders, nl.:

35. Mist u voorzieningen in uw wijk/gemeente die u belangrijk vindt in de invulling van uw dagelijks leven?

(Het gaat hier niet om voorzieningen die nodig zijn om zelfstandig te kunnen functioneren, maar wel om voorzieningen die het leven aangenamer zouden maken)

☐ Ja

☐ Nee → ga door naar vraag 37

36. Welk soort voorzieningen mist u in uw gemeente die tegemoet komen aan uw wensen en levensbehoeften in de invulling van uw dagelijks leven, die u van groot belang acht? (meer antwoorden mogelijk)

☐ Speelplaatsen

☐ Welzijnsvoorzieningen (bijv. wijkontmoetingscentra, buurthuizen)

☐ Culturele voorzieningen (bijv. bibliotheek, theater, muziekschool)

☐ Vrije tijdsvoorzieningen (bijv. cursusaanbod, sport)

☐ Winkels/postkantoor/bank

☐ Horecagelegenheden (bijv. restaurant, café)

☐ Cursusaanbod educatief (bijv. opvoedcursus, computercursus, EHBO)

☐ School naar keuze

☐ Kinderopvang naar keuze

☐ Anders, nl.:

DEEL D: AANSLUITING ZELFREDZAAMHEID EN HULP

37. Mantelzorg is langdurige, vaak intensieve zorg voor een chronisch zieke of gehandicapte partner, ouder of kind, of een vriend, buurman of buurvrouw, bijvoorbeeld. Verleent u mantelzorg? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja, binnen mijn eigen huishouden
- ☐ Ja, binnen mijn eigen wijk
- ☐ Ja, in andere wijken van Bussum
- ☐ Ja, buiten Bussum
- ☐ Nee, ik verleen geen mantelzorg

38. Bent u actief als vrijwilliger? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Ja, binnen mijn eigen wijk
- ☐ Ja, in andere wijken van Bussum
- ☐ Ja, buiten Bussum
- ☐ Nee, ik doe geen vrijwilligerswerk

39. Woont u zelfstandig?

- ☐ Ja
- ☐ Nee, ik woon in een zorgcentrum
- ☐ Nee, ik woon in een centrum voor begeleid wonen
- ☐ Anders, nl.:

40. Zijn er voor u aanpassingen in de woning aangebracht? Bijvoorbeeld in het kader van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) (bijv. armleuningen bij toilet, douchestoel, automatische deuren)

- ☐ Ja
- ☐ Nee

41. Heeft u in verband met uw gezondheidssituatie hulp nodig zodat u zelfstandig kan wonen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → ga door naar vraag 45

42. Krijgt u op dit moment hulp?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → ga door naar vraag 45

43. Wat voor soort hulp ontvangt u? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Huishoudelijke hulp (schoonmaken, strijken, boodschappen etc)
- ☐ Verpleging en verzorging (hulp bij wassen, aankleden, medicatie etc)
- ☐ Ondersteunende begeleiding (ondersteuning bij dagindeling en dagbesteding, bijv. dagactiviteiten)

44. Van wie ontvangt u deze hulp? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Mantelzorg (partner/familie/vrienden)
- ☐ Vrijwilligers
- ☐ Zelf ingekochte hulp
- ☐ Thuiszorg

45. Verwacht u de komende 5 jaar gebruik te moeten maken van de volgende voorzieningen? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Huishoudelijke hulp (schoonmaken, strijken, boodschappen etc)
- ☐ Verpleging en verzorging (hulp bij wassen, aankleden, medicatie etc)
- ☐ Ondersteunende begeleiding (ondersteuning bij dagindeling en dagbesteding, bijv. dagactiviteiten)
- ☐ Kinderopvang
- ☐ Scholen
- ☐ Weet ik niet

DEEL E: INFORMATIE/INSPRAAK/KLANTTEVREDENHEID

De volgende vragen gaan over de informatie die de gemeente aan u als burger verstrekt en de mogelijke vormen van inspraak die u als burger heeft op het gemeentebestuur.

46. Vindt u dat u door de gemeente voldoende geïnformeerd wordt over voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg in de gemeente Bussum?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Weet ik niet

47. Hoe zou u geïnformeerd willen worden over voorzieningen en diensten in uw omgeving? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Via gemeentelijke nieuwsbrief
- ☐ Via brochures
- ☐ Via de Gooi- en Eemlander (regionale dagblad)
- ☐ Via de Bussumse krant (huis-aan-huisblad)
- ☐ Via TV-Hilversum
- ☐ Via RTV Noord-Holland
- ☐ Via regionale radio
- ☐ Via internet
- ☐ Via e-mail

De gemeente biedt de burger de mogelijkheid om door middel van inspraakavonden, klachtenlijnen, burgerpanels, klankbordgroepen e.d. invloed uit te oefenen op het handelen van de gemeente. Geef van de onderstaande stellingen aan of u het er mee eens of oneens bent.

48. Ik ben op de hoogte van de inspraakmogelijkheden van de gemeente.

Eens	Neutraal	Oneens
☐	☐	☐

49. Ik ben geïnteresseerd in de inspraakmogelijkheden die de gemeente biedt.

Eens	Neutraal	Oneens
☐	☐	☐

50. De gemeente luistert naar de mening van de burger

Eens	Neutraal	Oneens
☐	☐	☐

51. De inspraakvorm die de gemeente aanbiedt, staat mij aan

Eens

☐

Neutraal

☐

Oneens

☐

52. Kunt u van de volgende diensten van de gemeente aangeven of tevreden bent met de dienstverlening?

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Weet niet/ n.v.t.
1. Telefonische info (bereikbaarheid)	☐	☐	☐	☐
2. Behandeling van brieven	☐	☐	☐	☐
3. Loket burgerzaken	☐	☐	☐	☐
4. Loket sociale zaken	☐	☐	☐	☐
5. Loket vergunningen en handhaving	☐	☐	☐	☐
6. Receptie (CIP)	☐	☐	☐	☐
7. Centraal loket (zorg loket)	☐	☐	☐	☐
8. Servicelijn wijkbeheer	☐	☐	☐	☐

DEEL F: ACHTERGRONDKENMERKEN

Tot slot volgen nog enkele vragen over uw huishouden. Wij stellen deze vragen om de uitkomsten van de gehele enquête naar achtergrondkenmerken te kunnen analyseren.

53. Hoe is uw huishouden samengesteld?

☐ Alleenwonend

☐ Twee volwassenen zonder kinderen

☐ Twee volwassenen met kinderen

☐ Eén volwassene met kinderen

☐ Anders, nl.:

54. Wat is het geboortjaar van de bewoners van dit huis?

Geboortjaar

Uzelf

Persoon 1

Persoon 2

Persoon 3

Persoon 4

Persoon 5

Persoon 6

Persoon 7

55. Wat is uw netto maandinkomen van uw huishouden? (de inkomens van alle leden van het huishouden bij elkaar optellen)

☐ Tot € 1.000,00

☐ Tussen € 1.000,00 en € 2.000,00

☐ Tussen € 2.000,00 en € 3.000,00

☐ Meer dan € 3.000,00

☐ Weet niet/geen antwoord

56. Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf?

- ☐ Nederlandse
☐ Turkse
☐ Marokkaanse
☐ Surinaamse
☐ Antilliaanse
☐ Anders, nl.:

57. De gemeente wil de kwaliteit van de dienstverlening en burgerparticipatie verbeteren. Om de burger meer betrokken te kunnen laten zijn bij het beleid van de gemeente, biedt de gemeente u de mogelijkheid deel te nemen aan een internetpanel (via email krijgt u een aantal vragen over de dienstverlening en beleidsontwikkeling van uw gemeente) of een focusgroep (tijdens een groepsgesprek worden thema's besproken die betrekking hebben op de dienstverlening en het beleid van uw gemeente). Wilt u betrokken worden bij het beleid van de gemeente op het terrein van wonen, welzijn en zorg?

- ☐ Nee
☐ Ja, ik wil alleen informatie ontvangen
☐ Ja, ik wil meedoen in een internetpanel (email)
☐ Ja, ik wil meedoen aan een focusgroep (groepsgesprek)

Indien u ja invult; wilt u hieronder u naam en adres opschrijven (Deze gegevens worden alleen gebruikt om contact met u op te nemen over de beleidsontwikkeling. Alle enquêtes worden anoniem verwerkt).

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

Email adres

- ☐ Ik doe graag mee aan de verloting van de cadeaubonnen, mijn adresgegevens zijn:

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

P.S. Nogmaals, deze gegevens worden alleen gebruikt voor de verloting van de cadeaubonnen.
Alle enquêtes worden anoniem verwerkt.

HARTELIJK BEDANKT VOOR UW MEDEWERKING

BIJLAGE 2

Vragenlijst Naarden

Bewonersenquête Naarden

Over deze vragenlijst

De gemeente Naarden is onlangs gestart met het ontwikkelen van een wijkmonitor.

De gemeente wil hiermee inzicht verkrijgen in de behoefte van wijkbewoners op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Dit is in het kader van de voorbereiding op de Wet Maatschappelijke Ondersteuning die in 2007 van kracht wordt. We willen graag van de bewoners van Naarden weten wat zij van hun wijk en gemeente vinden, wat ze van de voorzieningen in de Naardense wijken vinden en hoeveel gebruik ze daarvan maken. Daarom hebben wij u deze vragenlijst gestuurd.

Wilt u deze vragenlijst voor **19 november 2006** invullen en in de antwoordenvelop (u hoeft geen postzegel te plakken) terugsturen naar Regioplan Beleidsonderzoek te Amsterdam?

Iedereen die de vragenlijst volledig invult en terugstuurt, maakt kans op een cadeaubon. Onder de inzenders worden namelijk per wijk vijf cadeaubonnen verloot. Als u kans wilt maken op zo'n cadeaubon, kunt u aan het eind van de vragenlijst uw naam en adresgegevens opschrijven. Deze gegevens worden niet gebruikt bij de verwerking van de gegevens: de vragenlijsten worden anoniem verwerkt. Dit betekent dat er in de eindrapportage van dit onderzoek geen persoonsgegevens van u zullen komen te staan.

Het invullen van de vragenlijst zal ongeveer 15 minuten in beslag nemen.

Als u vragen heeft, kunt u op dinsdag en vrijdag tussen 10.00 en 12.00 bellen met Mariëlle Plochg van Regioplan Beleidsonderzoek op 020-5315385.

Instructie bij het invullen

Deze vragenlijst wordt door een computer gelezen. Daarom is het belangrijk dat:

- u een duidelijk kruisje zet in het vakje van uw keuze (het vakje niet helemaal inkleuren).
- u slechts één antwoord per vraag geeft, tenzij anders is aangegeven;
- u geen kruisjes zet, wanneer u niets hoeft in te vullen;
- de vragenlijst ingevuld wordt met een zwarte of blauwe pen;
- u binnen de vakken/blokken schrijft;
- de vragenlijst niet kreukt;

Hieronder staat een voorbeeld:

Hoe tevreden bent u met ...?

Tevreden

☒

Neutraal

☐

Ontevreden

☐

Weet ik niet/n.v.t

☐

Als u het verkeerde antwoord heeft aangekruist, dan kunt u dit verbeteren door het goede antwoord helemaal in te kleuren zoals in het onderstaande voorbeeld:

Hoe tevreden bent u met ...?

Tevreden

☒

Neutraal

☐

Ontevreden

☒

Weet ik niet/n.v.t

☐

Als u ergens niet duidelijk positief of negatief over bent, kruist u dan het antwoord 'neutraal' aan. Als u het antwoord niet weet omdat bijvoorbeeld de situatie niet is voorgekomen, kruist u dan het antwoord 'weet niet/n.v.t.' aan. Het is belangrijk dat u altijd probeert een antwoord te kiezen.

Niet alle vragen moeten door iedereen worden ingevuld.

Als achter gekozen antwoord een pijltje staat (bijvoorbeeld → **ga door naar vraag 12**) dan kunt u verder gaan bij vraag 12.

DEEL A: TEVREDENHEID MET WOON- EN LEEFKLIMAAT IN DE WIJK

1. Hoe lang woont u in Naarden?

- ☐ Korter dan twee jaar
- ☐ Twee tot vijf jaar
- ☐ Vijf tot tien jaar
- ☐ Tien jaar of langer

2. Hoe lang woont u in uw huidige woning?

- ☐ Korter dan twee jaar
- ☐ Twee tot vijf jaar
- ☐ Vijf tot tien jaar
- ☐ Tien jaar of langer

3. Wat is uw postcode? (vier cijfers en twee letters invullen s.v.p.)

--	--	--	--	--	--

4. In welke wijk woont u?

- ☐ Tuindorp Keverwijk, Jac. P. Thijssepark, Vierhoven of Naarderwoonbos
- ☐ Oranje Nassaupark Noord, Oranje Nassaupark Zuid, Ministerpark, Fortlanden of Naardermeerkwartier
- ☐ Rembrandtpark, Componistenkwartier, Valkeveen of Bosch van Bredius
- ☐ Naarden Vesting

5. Hoe lang woont u in deze wijk?

- ☐ Korter dan twee jaar
- ☐ Twee tot vijf jaar
- ☐ Vijf tot tien jaar
- ☐ Tien jaar of langer

6. Bent u over het algemeen tevreden met uw wijk?

Zeer tevreden

☐

Tevreden

☐

Neutraal

☐

Ontevreden

☐

Zeer ontevreden

☐

Weet ik niet/n.v.t

☐

7. Hieronder staat een lijstje met onderwerpen die leven in de wijk. Kunt u van ieder aspect aangeven of u er positief of negatief over bent?

	Positief	Neutraal	Negatief
1. Algemeen gevoel van veiligheid in de wijk	☐	☐	☐
2. Aanwezigheid van groenvoorzieningen	☐	☐	☐
3. Onderhoud/beheer van groenvoorzieningen	☐	☐	☐
4. Verkeersveiligheid algemeen	☐	☐	☐
5. Verkeersveiligheid voor automobilisten	☐	☐	☐
6. Verkeersveiligheid voor fietsers	☐	☐	☐
7. Verkeersveiligheid voor voetgangers	☐	☐	☐
8. Bereikbaarheid met eigen vervoer	☐	☐	☐
9. Bereikbaarheid met openbaar vervoer	☐	☐	☐
10. Parkeermogelijkheden in de wijk	☐	☐	☐
11. Sfeer in de wijk	☐	☐	☐
12. Onderhoud van openbare ruimte (trottoirs e.d.)	☐	☐	☐
13. Aanwezigheid van zwerfvuil	☐	☐	☐

8. Voelt u zich wel eens onveilig in uw wijk?

- ☐ Ja
- ☐ Nee → **ga door naar vraag 9**

8.a Waardoor voelt u zich wel eens onveilig? (kruis de voor u belangrijkste aan; maximaal 3 antwoorden)

- ☐ Verkeer
- ☐ Groenvoorzieningen
- ☐ Hangjongeren
- ☐ Groepen mensen
- ☐ Zwerfvuil
- ☐ Geluidsoverlast
- ☐ Slechte verlichting
- ☐ Wijk is slecht begaanbaar voor rollators, rolstoelen, kinderwagens
- ☐ Hondenpoep
- ☐ Anders, nl.:

9. Bent u gehecht aan uw wijk?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Neutraal

10. Hoe typeert u de contacten die u in de buurt heeft?

- ☐ Overwegend goede contacten (we komen regelmatig bij elkaar over de vloer)
- ☐ Overwegend neutrale contacten (we groeten elkaar/maken soms een praatje)
- ☐ Overwegend bijna of helemaal geen contact
- ☐ Overwegend slechte contacten (er is sprake van een conflict)

11. Bent u tevreden over de contacten die u in de buurt heeft?

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Weet ik niet
☐	☐	☐	☐	☐	☐

DEEL B: TEVREDENHEID AANBOD VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

Deze vragen gaan over de aanwezigheid van voorzieningen in de wijk en uw gebruik daarvan.

B1 SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID

12. Kunt u hieronder per voorziening aangeven of u weet of deze voorziening in uw wijk aanwezig is?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Speelplekken voor kinderen (bijv. speeltuinen)	☐	☐	☐
2. Ontmoetingsplekken (bijv. wijkontmoetingscentra, buurthuizen etc.)	☐	☐	☐
3. Sportaccommodaties	☐	☐	☐
4. Bezorgdienst (voor bijv. bezorgen van eten, medicijnen en stomerij)	☐	☐	☐
5. Wijkbeheerder	☐	☐	☐
6. Buurtbudget (bijv. geld om buurt op te knappen op initiatief van de bewoners)	☐	☐	☐

13. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in de wijk?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Speelplekken voor kinderen (bijv. speeltuinen)	☐	☐	☐	☐
2. Ontmoetingsplekken (bijv. wijkontmoetingscentra, buurthuizen etc.)	☐	☐	☐	☐
3. Sportaccommodaties	☐	☐	☐	☐
4. Bezorgdienst (bijv. voor bezorgen van eten, medicijnen en stomerij)	☐	☐	☐	☐
5. Wijkbeheerder	☐	☐	☐	☐
6. Buurtbudget	☐	☐	☐	☐

14. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B2 ONDERSTEUNING BIJ DE OPVOEDING

15. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk/dorp)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Peuterspeelzaal	☐	☐	☐
2. Kinderopvang (crèche)	☐	☐	☐
3. Naschoolse opvang	☐	☐	☐
4. Jeugdhulpverlening (Jeugdzorg)	☐	☐	☐
5. Jongerenwerk	☐	☐	☐
6. Gezins- en opvoedingsondersteuning (cursussen, individuele gesprekken)	☐	☐	☐

16. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in uw gemeente (wijk)?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Peuterspeelzaal	☐	☐	☐	☐
2. Kinderopvang (crèche)	☐	☐	☐	☐
3. Naschoolse opvang	☐	☐	☐	☐
4. Jeugdhulpverlening (Jeugdzorg)	☐	☐	☐	☐
5. Jongerenwerk	☐	☐	☐	☐
6. Gezins- en opvoedingsondersteuning	☐	☐	☐	☐

17. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeervrededen	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeervrededen	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B3 INFORMATIE EN ADVIES

18. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Ouderenadviseur	☐	☐	☐
2. Zorgloket	☐	☐	☐
3. Inburgeringsloket/allochtone intermediairs	☐	☐	☐
4. Cliëntondersteuning (hulp bij zorgaanvraag, formulieren invullen e.d.)	☐	☐	☐

19. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in de wijk?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Ouderenadviseur	☐	☐	☐	☐
2. Zorgloket	☐	☐	☐	☐
3. Inburgeringsloket/allochtone intermediairs	☐	☐	☐	☐
4. Cliëntondersteuning	☐	☐	☐	☐

20. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeervrededen	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeervrededen	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B4 VOORZIENINGEN VOOR MANTELZORG EN VRIJWILLIGERSWERK

21. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk/dorp)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Vrijwilligerscentrale	☐	☐	☐
2. Steunpunt mantelzorg	☐	☐	☐

22. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in de wijk?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Vrijwilligerscentrale	☐	☐	☐	☐
2. Steunpunt mantelzorg	☐	☐	☐	☐

23. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeer tevreden
☐

Tevreden
☐

Neutraal
☐

Ontevreden
☐

Zeer ontevreden
☐

Weet ik niet/n.v.t
☐

B5 BEVORDEREN DEELNAME

24. Bent u afhankelijk van een hulpmiddel (zoals rolstoel, rollator etc..) om zich voort te bewegen in uw woonomgeving?

☐ Ja

☐ Nee → *ga door naar vraag 27*

25. Bent u in staat om zich in uw woonomgeving (uw wijk/gemeente) op een veilige manier voort te bewegen?

(Denk hierbij aan trottoirs, drempels)

☐ Ja

☐ Nee

26. Heeft u gemakkelijk toegang tot alle openbare ruimten (zoals bibliotheek, gemeentehuis, opstaphaltes voor openbaar vervoer) in uw gemeente?

☐ Ja

☐ Nee

B6 VERLENEN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN

27. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig/beschikbaar zijn in uw gemeente (wijk)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Maaltijdvoorzieningen	☐	☐	☐
2. Sociale alarmering	☐	☐	☐
3. Vervoersvoorzieningen (zoals Wvg vervoer, taxibusjes, taxipas)	☐	☐	☐
4. Maatschappelijk werk	☐	☐	☐
5. Psychosociale hulpverlening	☐	☐	☐
6. Begeleiding zelfstandig wonen	☐	☐	☐
7. Woningaanpassing	☐	☐	☐

28. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in uw gemeente (wijk)?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Maaltijdvoorzieningen	☐	☐	☐	☐
2. Sociale alarmering	☐	☐	☐	☐
3. Vervoersvoorzieningen (zoals Wvg vervoer, taxibusjes, taxipas)	☐	☐	☐	☐
4. Maatschappelijk werk	☐	☐	☐	☐
5. Psychosociale hulpverlening	☐	☐	☐	☐
6. Begeleiding zelfstandig wonen	☐	☐	☐	☐
7. Woningaanpassing	☐	☐	☐	☐

29. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeer tevreden
☐

Tevreden
☐

Neutraal
☐

Ontevreden
☐

Zeer ontevreden
☐

Weet ik niet/n.v.t
☐

B7 MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

30. Kunt u van onderstaande voorzieningen aangeven of deze aanwezig zijn in uw gemeente (wijk)?

	Aanwezig	Niet aanwezig	Weet ik niet
1. Slachtofferhulp	☐	☐	☐
2. Opvang voor dak- en thuislozen	☐	☐	☐
3. Opvang voor vrouwen	☐	☐	☐
4. Verslavingszorg	☐	☐	☐
5. Crisismeldpunt geestelijke gezondheidszorg	☐	☐	☐
6. GGD Gooi/Vechtstreek	☐	☐	☐

31. Kunt u per voorziening aangeven hoe vaak u er gebruik van maakt in uw gemeente (wijk)?

	Wekelijks	Maandelijks	Jaarlijks	Nooit
1. Slachtofferhulp	☐	☐	☐	☐
2. Opvang voor dak- en thuislozen	☐	☐	☐	☐
3. Opvang voor vrouwen	☐	☐	☐	☐
4. Verslavingszorg	☐	☐	☐	☐
5. Crisismeldpunt geestelijke gezondheidszorg	☐	☐	☐	☐
6. GGD Gooi/Vechtstreek	☐	☐	☐	☐

32. Hoe tevreden bent u over de voorziening waar u het meest gebruik van maakt?

Zeer tevreden	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Zeer ontevreden	Weet ik niet/n.v.t
☐	☐	☐	☐	☐	☐

DEEL C: BEHOEFTE EN WENSEN

33. Mist u voorzieningen om (zelfstandig) te kunnen wonen? (Het gaat hier om voorzieningen die voor u van belang zijn om goed te kunnen functioneren en/of die in uw overweging een rol spelen om te blijven wonen in uw wijk)

- ☐ Ja
☐ Nee → **ga door naar vraag 35**

34. Kunt u aankruisen welke hulp/voorzieningen u echt nodig heeft om (zelfstandig) te kunnen wonen? (Het gaat hier om voorzieningen die voor u van belang zijn om goed te kunnen functioneren en/of die in uw overweging een rol spelen om te blijven wonen in uw wijk) (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Kinderopvang
☐ Scholen
☐ Winkels
☐ Huishoudelijke hulp en mantelzorg/hulp van vrijwilligers (schoonmaken, strijken, boodschappen etc.)
☐ Verpleging en verzorging aan huis (hulp bij wassen, aankleden, medicatie etc.)
☐ WVG-vervoer
☐ Dagbesteding/dagopvang
☐ Aanpassingen van de woning en/of persoonsgebonden voorzieningen (bijv. traplift, verhoogd toilet, rolstoel, rollator)
☐ Anders, nl.:

35. Mist u voorzieningen in uw wijk/gemeente die u belangrijk vindt in de invulling van uw dagelijks leven?

(Het gaat hier niet om voorzieningen die nodig zijn om zelfstandig te kunnen functioneren, maar wel om voorzieningen die het leven aangenamer zouden maken)

☐ Ja

☐ Nee → *ga door naar vraag 37*

36. Welk soort voorzieningen mist u in uw gemeente die tegemoet komen aan uw wensen en levensbehoeften in de invulling van uw dagelijks leven, die u van groot belang acht? *(meer antwoorden mogelijk)*

☐ Speelplaatsen

☐ Welzijnsvoorzieningen (bijv. wijkontmoetingscentra, buurthuizen)

☐ Culturele voorzieningen (bijv. bibliotheek, theater, muziekschool)

☐ Vrije tijdsvoorzieningen (bijv. cursusaanbod, sport)

☐ Winkels/postkantoor/bank

☐ Horecagelegenheden (bijv. restaurant, café)

☐ Cursusaanbod educatief (bijv. opvoedcursus, computercursus, EHBO)

☐ School naar keuze

☐ Kinderopvang naar keuze

☐ Anders, nl.:

DEEL D: AANSLUITING ZELFREDZAAMHEID EN HULP

37. Mantelzorg is langdurige, vaak intensieve zorg voor een chronisch zieke of gehandicapte partner, ouder of kind, of een vriend, buurman of buurvrouw, bijvoorbeeld. Verleent u mantelzorg? *(meer antwoorden mogelijk)*

☐ Ja, binnen mijn eigen huishouden

☐ Ja, binnen mijn eigen wijk

☐ Ja, in andere wijken van Naarden

☐ Ja, buiten Naarden

☐ Nee, ik verleen geen mantelzorg

38. Bent u actief als vrijwilliger? *(meer antwoorden mogelijk)*

☐ Ja, binnen mijn eigen wijk

☐ Ja, in andere wijken van Naarden

☐ Ja, buiten Naarden

☐ Nee, ik doe geen vrijwilligerswerk

39. Woont u zelfstandig?

☐ Ja

☐ Nee, ik woon in een zorgcentrum

☐ Nee, ik woon in een centrum voor begeleid wonen

☐ Anders, nl.:

40. Zijn er voor u aanpassingen in de woning aangebracht? Bijvoorbeeld in het kader van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) *(bijv. armleuningen bij toilet, douchestoel, automatische deuren)*

☐ Ja

☐ Nee

41. Heeft u in verband met uw gezondheidssituatie hulp nodig zodat u zelfstandig kan wonen?

- ☐ Ja
☐ Nee → *ga door naar vraag 45*

42. Krijgt u op dit moment hulp?

- ☐ Ja
☐ Nee → *ga door naar vraag 45*

43. Wat voor soort hulp ontvangt u? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Huishoudelijke hulp (schoonmaken, strijken, boodschappen etc)
☐ Verpleging en verzorging (hulp bij wassen, aankleden, medicatie etc)
☐ Ondersteunende begeleiding (ondersteuning bij dagindeling en dagbesteding, bijv. dagactiviteiten)

44. Van wie ontvangt u deze hulp? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Mantelzorg (partner/familie/vrienden)
☐ Vrijwilligers
☐ Zelf ingekochte hulp
☐ Thuiszorg

45. Verwacht u de komende 5 jaar gebruik te moeten maken van de volgende voorzieningen? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Huishoudelijke hulp (schoonmaken, strijken, boodschappen etc)
☐ Verpleging en verzorging (hulp bij wassen, aankleden, medicatie etc)
☐ Ondersteunende begeleiding (ondersteuning bij dagindeling en dagbesteding, bijv. dagactiviteiten)
☐ Kinderopvang
☐ Scholen
☐ Weet ik niet

DEEL E: INFORMATIEVOORZIENING

De volgende vragen gaan over de informatie die de gemeente aan u als burger verstrekt.

46. Vindt u dat u door de gemeente voldoende geïnformeerd wordt over voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg in de gemeente Naarden?

- ☐ Ja
☐ Nee
☐ Weet ik niet

47. Hoe zou u geïnformeerd willen worden over voorzieningen en diensten in uw omgeving? (meer antwoorden mogelijk)

- ☐ Via gemeentelijke nieuwsbrief
☐ Via brochures
☐ Via de Gooi- en Eemlander (regionale dagblad)
☐ Via de Naarder Koerier (huis-aan-huisblad)
☐ Via TV-Hilversum
☐ Via RTV Noord-Holland
☐ Via regionale radio
☐ Via internet
☐ Via e-mail

DEEL F: ACHTERGRONDKENMERKEN

Tot slot volgen nog enkele vragen over uw huishouden. Wij stellen deze vragen om de uitkomsten van de gehele enquête naar achtergrondkenmerken te kunnen analyseren.

48. Hoe is uw huishouden samengesteld?

- ☐ Alleenwonend
- ☐ Twee volwassenen zonder kinderen
- ☐ Twee volwassenen met kinderen
- ☐ Eén volwassene met kinderen
- ☐ Anders, nl.:

49. Wat is het geboortjaar van de bewoners van dit huis?

	Geboortejaar								
Uzelf	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Persoon 4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Persoon 1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Persoon 5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Persoon 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Persoon 6	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Persoon 3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Persoon 7	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

50. Wat is uw netto maandinkomen van uw huishouden? (de inkomens van alle leden van het huishouden bij elkaar optellen)

- ☐ Tot € 1.000,00
- ☐ Tussen € 1.000,00 en € 2.000,00
- ☐ Tussen € 2.000,00 en € 3.000,00
- ☐ Meer dan € 3.000,00
- ☐ Weet niet/geen antwoord

51. Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf?

- ☐ Nederlandse
- ☐ Turkse
- ☐ Marokkaanse
- ☐ Surinaamse
- ☐ Antilliaanse
- ☐ Anders, nl.:

>> Ga verder op de volgende bladzijde

52. Wilt u betrokken worden bij het beleid van de gemeente Naarden op het terrein van wonen, welzijn en zorg?

☐ Nee

☐ Ja; wilt u hieronder u naam en adres opschrijven? (Deze gegevens worden alleen gebruikt om contact met u op te nemen over de beleidsontwikkeling. Alle enquêtes worden anoniem verwerkt).

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

Email adres

☐ Ik doe graag mee aan de verloting van de cadeaubonnen, mijn adresgegevens zijn:

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

P.S. Nogmaals, deze gegevens worden alleen gebruikt voor de verloting van de cadeaubonnen.

Alle enquêtes worden anoniem verwerkt.

HARTELIJK BEDANKT VOOR UW MEDEWERKING

BIJLAGE 3

Methodologische verantwoording

Aselecte steekproef

Op basis van een steekproefinstructie heeft de gemeente zelf per wijk een aselecte steekproef getrokken uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Per wijk zijn vierhonderd vragenlijsten verstuurd. Voor de gemeente Bussum zijn dit in totaal achthonderd vragenlijsten naar de bewoners van de wijken Spiegel en Bredius en zestienhonderd naar de bewoners van de gemeente Naarden.

Verzending enquête en respons

De vragenlijst is verstuurd op 27 oktober 2006, waarna de bewoners drie weken de tijd hadden om de lijst in te vullen en te retourneren. In een begeleidende brief van de gemeenten Naarden en Bussum stond het doel van het onderzoek uitgelegd. Bewoners die behoefte hadden aan hulp bij het invullen van de enquête, konden bellen met Regioplan. Van deze mogelijkheid is geen gebruikgemaakt.

De bewoners hebben tussentijds geen rappel gekregen. 289 mensen uit Bussum en 623 mensen uit Naarden hebben de vragenlijst ingevuld en teruggestuurd. Dit betekent een respons van respectievelijk ruim 36 en bijna 39 procent. Voor een schriftelijke vragenlijst is dit een goede respons en op basis van deze respons kan met een voldoende mate van betrouwbaarheid uitspraken worden gedaan.

Afwijkingen van het totaal

In de resultaten zal het aantal van 289 voor Bussum soms enige afwijkingen laten zien. Dit komt doordat respondenten niet altijd alle vragen invullen of dat de vragen dubbel zijn ingevuld, waardoor niet goed duidelijk wordt welke keuze de respondent heeft gemaakt. Aangezien er vaak wordt uitgesplitst naar wijk, is het aantal respondenten altijd 282 of minder. Dit komt doordat zeven respondenten hun wijk niet hebben ingevuld (zie bijvoorbeeld tabel 2.1). Dit heeft voor die vragen het gevolg dat die respondent niet wordt meegeteld. Ook voor Naarden geldt dat het responsaantal per vraag kan verschillen. Tien respondenten hebben hun wijk niet ingevuld, waardoor daar het aantal op 613 respondenten komt te liggen.

BIJLAGE 4

Sleutelfiguren

Sleutelfiguren Bussum

Mevrouw de Graaf	Ouderenadviseur
Mevrouw Nederveen	Ouderenwerker
De heer Lokhorst	Wijkagent (Bredius)
De heer Post	Wijkagent (Spiegel)
Mevrouw Wendt	Kinderwerker
De heer van Bakel	Jeugdwerker
Mevrouw Duurland	Wijkontmoetingsruimte (Spiegel)
De heer Veldkamp	Buurtpreventieteam (Bredius)

Sleutelfiguren Naarden

Mevrouw Borowitz	Ouderenadviseur
Mevrouw Chandler	WVG-consulent
Mevrouw Schouten	Ambulante woonondersteuner verstandelijk gehandicapten
De heer F. de Groot	Migrantenbeleid
De heer L. de Groot	Jongerenwerker

Regioplan Beleidsonderzoek

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E regioplan@regioplan.nl

I www.regioplan.nl

Regioplan Beleidsonderzoek

maakt deel uit van Ernst & Young